

X/2, 10a

RAZISKOVALNI RAZVOJNI
PROJEKT

" TEMELJI RAZVOJA AGROŽIVILSTVA V SEVEROVZHODNI
SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1978-2000"

Strokovni nosilec RRP: VIŠJA AGRONOMSKA ŠOLA

M A R I B O R

MIKLUŠIČ, dipl. ing. agr.

Maribar, november, 1978

Jus. št. 149

RAZISKOVALNI RAZVOJNI PROJEKT
" TEMELJI RAZVOJA AGROŽIVILSTVA V
SEVEROVZHODNI SLOVENIJI ZA OBDOBJE
1978 - 2000 "

Strokovni nosilec RRP: VIŠJA AGRONOMSKA ŠOLA
M A R I B O R
MIKLUŠ Ivo, dipl. ing. agr.

DISPOZICIJE SUBPROJEKTOV

1. KMETIJSKI PROSTOR SV SLOVENIJE
2. PREBIVALSTVO IN ZAPOLSENOST
3. HITREJŠI RAZVOJ MANJ RAZVITIH IN OBMEJNIH OBMOČIJ SV SLOVENIJE
4. IZVREDNOTENJE PRIRODNIH VIROV IZ VIDIKA NADALJNIH PROIZVODNIH USMERITEV IN OPTIMALNIH REŠITEV
5. OSKRBA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO IN REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM (GNOJILA, SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN)
6. UČINKOVITEJŠE IZKORIŠČANJE IN OPLEMENITENJE ODPADNIH SUROVIN
7. NALOŽBE ZA PROIZVODNE IN DRUGE POTREBE IN ALOKACIJA NALOŽB
8. ORGANIZIRANOST AGROŽIVILSKEGA KOMPLEKSA SV SLOVENIJE
9. UKREPI ZA IZVEDBO PROJEKTA, PRIKAZ POTREBNIH MATERIALNIH IN DRUGIH BILANC TER ZAKLJUČKI.

Raziskovalne inštitucije odgovorne za posamezne subprojekte:

Višja agronomska šola Maribor = V A Š
Ekonomski center Maribor = E C M
Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani = I G U
Kmetijski inštitut Slovenije Ljubljana = K I S

Pri posameznem subprojektu so v dispoziciji razen raziskovalne inštitucije, ki je odgovorna za subprojekt, navedeni tudi strokovni nosilci subprojekta in tem.

1. KMETIJSKI PROSTOR SV SLOVENIJE

Raziskovalna inštitucija: VAŠ

Strokovni nosilec: MIKLUŠ Ivo, dipl.ing. agr. VAŠ

1.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji raziskave

1.1.1. Osnovna izhodišča

Kmetijski prostor je zaradi svojih večnamenskih funkcij (proizvodnja, poselitev, rekreacija, rezervat, narodna obramba) prostor, kjer se križajo različni interesi, njegova raba pa ni vedno v skladu z njegovo primarno funkcijo - proizvodnega prostora za pridelavo hrane. Ta funkcija, ki je glede na dolgoročni družbeni interes osnovna, je zaradi najrazličnejših in kratkoročnih interesov (pa čeprav tudi družbenih) iz dneva v dan bolj ogrožena.

Zemlja je v kmetijstvu najpomembnejše proizvodno sredstvo, ki sploh omogoča rastlinsko, posredno pa tudi živalsko proizvodnjo. Kmetijski prostor v ožjem pomenu je kmetijska zemlja, ki je osnovni resurs, na katerem je zasnovan celotni agroživilski kompleks. Kmetijski prostor je v tem kompleksu omejitveni faktor, od njegove velikosti in urejenosti je v veliki meri odvisen ves nadaljnji razvoj agroživilskega kompleksa.

Kmetijski prostor SR Slovenije je pomemben del kmetijskega prostora SR Slovenije. Naravne danosti v tem prostoru (klima, kakovost tal, konfiguracija) dajejo SV Sloveniji obeležje kmetijske regije, kjer prevladuje kmetijska zemlja nad gozdovi. Značilen je velik delež obdelovalne zemlje v kmetijskem prostoru SV Slovenije in razmeroma velik delež ravninskega sveta, ki je v perspektivni strateški prostor za pridelovanje hrane.

Sedanje stanje v tem prostoru pa zaradi vrste pomanjkljivosti (razdrbljenost, lastniška struktura, neurejenost vodnega režima ipd.), na razmeroma velikih površinah zemljišč zmanjšuje, ponekod pa povsem preprečuje racionalno rabo tega prostora oz. smotno rabo tega osnovnega naravnega resursa za intenzivno kmetijsko proizvodnjo. Dosedanji razvoj, zlasti družbenega sektorja kmetijstva, še posebej pa živilsko predelovalnih kapacitet, povzroča določene konflikte v tem prostoru že s čisto kmetijsko proizvodnega stališča, ne upoštevajoč pri tem interese za ta prostor zaradi drugih njegovih funkcij (stanovanjske, industrijske, infrastrukturne izgradnje). Potrebe po surovinah nekaterih obstoječih in predvidenih živilsko-predelovalnih obratov lociranih v SV Sloveniji presegajo, ob sedanjem stanju v tem kmetijskem prostoru, možnosti zagotovitve surovin za te predelovalne obrate.

Bodoči razvoj agroživilstva v SV Sloveniji nujno terja prostorsko ureditvene posege v ta prostor, ki bodo predvsem usmerjeni v :

- a) melioracije - za usposabljanje do sedaj slabo ali pa sploh neizkoriščenih zamočvirjenih zemljišč za intenzivno pridelovanje,
- b) komasacije - razdrobljenih zemljišč zasebnega sektorja za izboljšanje pridelovalnih možnosti z racionalnejšo uporabo večje mehanizacije in posredno za povečanje produktivnosti dela,
- c) večanje družbenega sektorja - povsod tam, kjer iz različnih vzrokov (ostarelosti kmetov, opuščanje obdelave zemljišče, slabša kvaliteta zemlje na melioracijskih območjih) zasebno lastništvo nad zemljišči ni več tako "trdno".
- d) združevanje kmetov - v razne skupnosti (melioracijske, obnovitvene, idr.).

1.1.1. Razvojni cilji raziskav

Še razpoložljivi kmetijski prostor SV Slovenije, zlasti ravninski, usposobiti za intenzivno rastlinsko proizvodnjo in ga ustrezno urediti za čim bolj racionalno rabo. Raba kmetijskega prostora SV Slovenije mora biti v največji možni meri uskladena s predvidenim razvojem agroživilstva in organizirana, ne glede na sektor lastništva, tako da bo usmerjena v zagotovitev surovinske osnove za živalsko proizvodnjo in za živilsko predelovalne kapacitete.

Sladkorna pesa se kot nova poljščina širi v kmetijskem prostoru SV Slovenije, saj bo za polno obratovanje tovarne sladkorja potrebno zagotoviti 323.000 ton sladkorne pese letno. Ob povprečnem pridelku 450 q pese / ha je letno v tem prostoru za to proizvodnjo izdvojiti cca 7000 ha ustreznih njivskih površin. Ker je za pridelovanje sladkorne pese potreben najmanj 4 letni kolobar pomeni, da je v kmetijskem prostoru SV Slovenije potrebno zagotoviti 28.000 ha njivskih površin, ki so primerne za pridelovanje sladkorne pese. Ta nova proizvodna naloga narekuje pospešeno urejanje kmetijskega prostora SV Slovenije, zlasti usposabljanje do sedaj ne dovolj intenzivno izkoriščenih zemljišč za intenzivno poljedelsko pridelovanje, kar je osnovni namen programa melioracij v naslednjem obdobju.

Osnovni pogoj za doseganje teh ciljev je izvedba obsežnih melioracij in izpeljava komasacij na čim večjih površinah zasebnega sektorja, kar terja ustrezen organizacijski pristop. Oblikovanje melioracijskih, komasacijskih in proizvodnih skupnosti je eden od prvih pogojev za realizacijo teh posegov na zemljiščih, ki so v zasebni lasti in ki dosegajo nad 80 % vseh zemljišč. Melioracije in komasacije bodo osnova za smotrnejšo rabo kmetijskega prostora (možnost uporabe večje mehanizacije v proizvodnem procesu). Razen zaželenih učinkov (večji obseg proizvodnje, povečanje produktivnosti) pa bo predvidena ureditev kmetijskega prostora SV Slovenije ob večji produktivnosti zaposlenih v kmetijstvu nujno privedla do nadaljnjega sproščanja delovne sile, ki bo morala najti zaposlitev v drugih dejavnostih, bodisi v samem kmetijstvu v delovno intenzivnejših panogah (živinoreja, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo) bodisi v drugih nekmetijskih panogah oz. dejavnostih (industrija, terciarni sektor).

- 1.2. Dispozicija subprojekta
- 1.2.1. Pridobivanje in usposabljanje kmetijskih zemljišč za intenzivno proizvodnjo ter večanje družbenega sektorja.
Nasilecteme : MIKLUŠ Ivo, dipl.ing.agr. VAŠ Maribor.
- 1.2.1.1. Oprelitev kmetijskega prostora SV Slovenije:
a) kmetijski prostor podravske regije
b) kmetijski prostor pomurske regije
c) kmetijski prostor 9 občin SV Slovenije.
- 1.2.1.2. Prikaz površin kmetijskih zemljišč
- struktura zemljišč:
 po kulturah,
 po sektorjih lastništva (družbeni, zasebni sektor).
- 1.2.1.3. ValORIZACIJA kmetijskega prostora (podatkov po statistiki) glede na:
- klima,
- naravne pedološke lastnosti zemljišče,
- sedanji način rabe zemljišč,
- prostorsko urejenost,
- sedanjo proizvodnjo,
- pomanjkljivosti v prostoru (razdrobljenost, neurejeni vodni režim, kemični, fizikalne pomanjkljivosti).
- 1.2.1.4. Ugotovitev trendov v kmetijskem prostoru SV Slovenije
a) izguba kmetijskih površin - zemljišč v nekmetijske namene,
b) opuščanje marginalnih zemljišč zaradi socialnih, ekonomskih, tehnoloških in drugih vzrokov,
c) proces drdritve zemljišče (zaradi delovanja prometa z zemljišči ipd.),
d) prizadevanja za izboljšanje stanja v kmetijskem prostoru (melioracije, komasacije, arondacije, večanje družbenega sektorja, idr.),
e) koncentracija intenzivne proizvodnje v ravninska območja ob sočasnem opuščanju proizvodnje v reliefno manj ugodnih območjih (v h ribovitem in gričevnatem svetu).
- 1.2.1.5. Analiza stanja in dosedanjih trendov z vidika predvidenega razvoja agroživilstva SV Slovenije in ukrepi za pospešitev pozitivnih trendov v kmetijskem prostoru.

- 1.2.1.6. Prognoza bodočega razvoja in koncept urejanja kmetijskega prostora v skladu z razvojnim ciljem RRP:
- Program melioracij (osuševanje, namakanje, agramelioracije),
 - kamasacije zemljišč zasebnega sektorja, zlasti na melioracijskih območjih,
 - Aktiviranje že opuščениh zemljišč z ustrežno tehnologijo (vinogradi, ekstenzivni sadovnjaki),
 - Večanje družbenega sektorja.
- 1.2.1.7. Tehnični, organizacijski in agrarno politični ukrepi za realizacijo koncipiranega razvoja ter potrebna sredstva za predvideni razvoj:
- Tehnični pogoji in možnosti melioracij na 80.000 ha zemljišč (potrebni obseg regulacijskih in melioracijskih del, osuševanje, namakanje, agramelioracije),
 - Organiziranje melioracijskih, kamasacijskih in proizvodnih skupnosti ter način vključevanja kmetov - koperantov v sodbno blagovno proizvodnjo,
 - Pospeševanje potrebnih ukrepov z ustrežno zakonodajo, občinskimi odloki, davčno politiko idr.,
 - Ocena potrebnih investicijskih sredstev za predvidene posege v kmetijski prostor in predvidene možnosti zagotavljanja potrebnih sredstev (krediti domačih in tujih bank, dotacije, lastna sredstva),
- 1.2.1.8. Pričakovani učinki bodoče ureditve kmetijskega prostora SV Slovenije
- Povečan obseg kmetijske proizvodnje kot rezultat melioracij in kamasacij
 - Struktura predvidene proizvodnje glede na predviden razvoj agroživilskega kompleksa in potrebnih surovin za živalsko proizvodnjo in živilsko predelovalno industrijo,
 - Predvidene spremembe v kmetijskem prostoru SV Slovenije glede na večanje družbenega sektorja in vključevanje zasebnega sektorja v organizirano proizvodnjo ob uveljavljanju načela združevanja dela, sredstev in zemlje.

1.2.2. Zagotavljanje površin za proizvodnjo sladkorne pese

Nasilec teme: ŠTEFANČIČ Vinko, mag., Tovarna sladkorja Ormož.

Predlog je, da se za to temo podprojekta uporabi študija "Surovinska baza za tovarno sladkorja v Ormožju, ki je v zaključni fazi izdelave in v okviru Tehnološko-ekonomske dokumentacije za tovarno sladkorja. Naročnik študije je Tovarna sladkorja v Ormožu, izvajalec Biotehniška fakulteta Ljubljana, VTOZD Agronomski oddelek.

2. PREBIVALSTVO IN ZAPOSLENOST

Raziskovalna inštitucija : I G U

Strokovni nosilec : dr. KLEMENČIČ Vladimir, IGU.

2.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

2.1.1. Osnovna izhodišča

Dosedanje demografske raziskave na območju SV Slovenije so pokazale, da:

SV Slovenija močno zaostaja v razvoju za razvitejšimi deli SR Slovenije, čeprav razpolaga z dovolj delovne sile in naprednimi proizvodnimi resursi za razvoj agroživilstva.

Celotni gospodarski razvoj območja in neuskklajenost posameznih gospodarskih panog, prostorsko neustrezno razporejeni zaposlitveni centri z nekvalificirano in nizkokvalificirano delovno silo se odražajo v neenakem socialnem razvoju kot posledica zaostajanja, gospodarskega razvoja kmetijskih in tudi nekmetijskih dejavnosti SV Slovenije. Tako stanje vpliva neposredno tudi na razvoj negospodarskih dejavnosti (izobraževanje, kultura, zdravstvo, idr.). Neustrezen gospodarski razvoj se odraža posebej v deformacijah demografskega razvoja v neustrezni geografski strukturi prebivalstva ter načinu poselitve. V vsem obdobju po drugi svetovni vojni smo priča nenehnemu drobljenju kmečke posesti in prehajanju zemlje v last polkmečkih in nekmečkih gospodinjstev ter vse večjem ekstenziviranju kmetijske rabe ali celo opuščanju obdelave zemljišč kot spremljajočem pojmu deagrarizacijskih procesov. Permanentno odseljevanje, zlasti mlajše delovne sile, zaradi pomanjkanja delovnih mest, povzroča v SV Sloveniji deformacije v demografskem razvoju, ki se odražajo v prirodnem rasti prebivalstva, v ostarevanju prebivalstva in v neustrezni poselitvi, ter redčenju poselitve v nekaterih območjih SV Slovenije. To je zlasti zaskrbljivo v hribovitih in v obmejnih območjih regije. Posebna posledica opisanega razvoja so izredno intenzivni tokovi odhajanja na začasno, daljše ali krajše delo v tujino.

Omenjene tendence kot posledica dosedanjega neustreznega razvoja, gospodarstva, infrastrukture in družbene dejavnosti in s temi povezan socialni razvoj, niso v skladu z globalnimi cilji razvoja agroživilstva v SV Sloveniji.

Z vsemi komponentami subprojekta so v ozki povezanosti komponente načrta celokupne socialne, ekonomske in regionalne preobrazbe tega območja. Integralna povezanost in soodvisnost kmetijstva, kmetijskega proizvajalca, delavca v agroživilstvu s celokupnim družbenim razvojem drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, terja tako raziskovalno zasnovo, ki bo upoštevala soodvisnost razvoja agroživilstva od drugih dejavnikov celotnega družbenega razvoja SV Slovenije in razvoja agroživilstva v Jugoslaviji in v svetu, ter celotne SR Slovenije.

Zaostajanje družbenega razvoja SV Slovenije, ki ga v sedanjem razvoju spremljajo deformacije v demografskem razvoju in socialni ter ekonomski preobrazbi vasi in podeželja, so posledica stihijskega in izoliranokonci - piranega razvoja posameznih dejavnosti in gospodarske nepovezanosti kmetijskega gospodarstva znotraj SV Slovenije.

Osnovna izhodišča subprojekta bodo:

1. Valoriziranje dosedanjih procesov razvoja prebivalstva, valoriziranje zaposlovanja prebivalstva ter socialne, ekonomske in regionalne preobrazbe vasi in podeželja v SV Sloveniji, diferencirano glede na:
 - a) kmetijsko gospodarstvo,
 - b) druge gospodarske dejavnosti in infrastrukturno opremljenost,
 - c) negospodarske dejavnosti (izobraževanje, oskrba, zdravstvo) in
 - d) diferenciranost območij znotraj SV Slovenije.
2. Opredelitev dejavnikov izhodišč in istrumentov za preusmerjanje dosedanjega razvoja prebivalstva, zaposlovanja prebivalstva in razvoja nekmetijskih gospodarskih dejavnosti, ki bodo ustrezali konceptom razvoja agroživilstva.

2.2. Dispozicija

2.2.1. Opredelitev demografskih procesov po rezultatih dosedanjih raziskav:

- INDOK obdelava geografskih in interdisciplinarno zasnovanih tiskanih del, sive literature ter različno obdelanih in neobdelanih statističnih podatkov za obdobje zadnjih deset let.

Po grobem pregledu nekaterih ustreznih bibliografskih podatkov, tiskane literature in elaboratov ter že obdelanih ali neobdelanih razpoložljivih podatkov se je izkazalo, da razpolagamo s sicer bogatim gradivom, na katerem bi lahko snovali nadaljne raziskovalno delo. To gradivo pa ni ustrezno valorizirano za potrebe interdisciplinarnega in problemsko zasnovanega raziskovalnega dela, kakor tudi ne za potrebe razvoja agroživilstva.

2.2.2. Opredelitev demografskih procesov po dosedanjih trendih družbenega razvoja, procesov zaposlovanja, preobrazbe vasi in podeželja (z dopolnilnim raziskavami, ki niso bile opravljene).

Za opredelitev sodobnih demografskih procesov ter socialne in ekonomske preobrazbe vasi in podeželja so potrebne naslednje analize:

- a) mehanične rasti prebivalstva,
- b) prirodne rasti prebivalstva,
- c) socialne mobilnosti prebivalstva,
- d) prostorske mobilnosti prebivalstva (dnevna migracija delovne sile in zdomstva) in
- e) spreminjanja strukture prebivalstva po šolski izobrazbi in kvalifikaciji.

V okviru tega poglavja bodo analizirani trendi menjave poklicne strukture lastnikov zemlje z analizo strukture gospodinjstev s kmečkimi gospodarstvi. Analizirani bodo dejanski nosilci obdelave zemlje in eksistenčna odvisnost lastnikov zemlje od kmetijske produkcije na lastni zemlji. Po tipih kmetijskih gospodarstev, ki so razdeljena na gospodarstva s kmečkimi, polkmečkimi in nekmečkimi gospodinjstvi bomo osvetlili po vzorčni metodi stopnjo izkoriščenosti zemlje in kmetijsko gospodarsko usmerjenost, in to diferencirano v treh tipih kmetijsko - gospodarskega prostora:

na hribovitem, ravnem - odprtem primernem za komasacijo, ter ravnem že z urbanizacijo deformiranem svetu. V okviru teh tipov gospodinjstev v treh različnih okoljih bodo upoštevale analize zdiferenciranost lastnikov zemlje po njihovi zaposlitvi izven kmetijstva (v primarnem družbenem sektorju, v industriji, obrti ter v terciarnih in kvartarnih dejavnostih ter še posebej glede poklicne usmerjenosti potencialnih dedičev, starosti lastnikov zemlje, načinu in stopnji razdrobljenosti zemlje, zdiferenciranosti kmetijskih obratov po velikosti, po načinu povezanosti - kooperacijske povezanosti s kmetijskimi zadrugami in agrokombinati, vse skupaj z vidika možnosti in pogojev združevanja dela, zemlje in sredstev ter agroživilstva kot dejavnika preobrazbe tradicionalnega kmetijstva v privatnem sektorju).

Analize bodo opravljene na dveh nivojih za celotno regijo in diferencirano po območjih za celoten kompleks problemov in za posamezne probleme s ciljem, pridobiti ustrezna izhodišča za načrtno preobrazbo prebivalstva po kvalifikacijski in izobrazbeni strukturi ter model poselitve prebivalstva, ki je potreben za uveljavljanje ciljev razvoja agroživilstva.

V zvezi s socialno in ekonomsko preobrazbo vasi ter podeželja bodo opravljene analize o dosedanjih in potrebnih pogojih prebivalstva glede na osnovne pogoje kvalitete bivanja, dela, oskrbe, izobraževanja, kulture, zdravstva, prometa in drugih elementov infrastrukture opremljenosti prostora.

Pri analizi možnosti in dejavnikov za preobrazbo kmetijstva, vasi in podeželja ter ustvarjanja socialnih in ekonomskih pogojev za razvoj agroživilstva bodo v ospredju trije za SV Slovenijo relevantni dejavniki agropolitičnega razvoja:

- agrarna prenaseljenost,
- polkmečka struktura in
- deset hektarski agrarni maksimum.

Vsi našteti dejavniki bodo osvetljeni z vidika njihovega vpliva na dosednji socialni razvoj na vasi in podeželju, na preselitev kmečkega prebivalstva, izseljevanje v mesta, dnevno migracijo in na začasno zaposlovanje v tujino.

2.2.3.

Pr ogram razvoja prebivalstva, zaposlovanje ter ekonomske in socialne preobrazbe vasi in podeželja z uveljavljanjem koncepta agroživilstva ob upoštevanju širjenja kmetijskega prostora, z melioracijami, preurejanjem sedanje zemljiške strukture za potrebe modernega komercializiranega kmetijstva, z uveljavljanjem moderne pridelave, predelave kmetijskih pridelkov in trgovine z njimi.

2. 2.4. Prognoza razvoja prebivalstva do leta 2000
- dolgoročna prognoza razvoja prebivalstva do leta 2000.

Prognoza razvoja prebivalstva, model poselitve, zaposlovanje v kmetijstvu in izven njega, socialno ekonomska preobrazba vasi in podeželja bodo zasnovani na osnovi podatkov planov perspektive gospodarskega razvoja in zaposlitve prebivalstva po posameznih OZD-ih in TOZD-ih kmetijskega in nekmetijskega gospodarkega sektorja ter planov občinskih skupščin in krajevnih skupnosti. Prognoza prebivalstva SV Slovenije bo vsklajena tudi z globalno projekcijo razvoja prebivalstva za celotno Slovenijo do leta 2000, ki jo je pripravil Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje.

3. HITREJŠI RAZVOJ MANJ RAZVITIH IN OBMEJNIH
OBMOČIJ V SEVEROVZHODNI SLOVENIJI.

Raziskovalna inštitucija: E C M

Strokovni nosilec: VUJEC Peter, dipl. oec.

3.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

3.1.1. Opredelitev prostora.

Prostorsko-geografsko subprojekt zajema občine:

Murska Sobota, Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož, Lenart, Ptuj, Maribor in Slovenska Bistrica.

Po odloku IS SRS (Ur. list SRS št. 24/76), se štejejo občine: Murska Sobota, Lendava, Ljutomer, Ormož in Lenart v celoti manj razvite občine. Medtem, ko spadajo ostale občine med tiste, ki imajo v svojem okviru še določeno število priznanih manj razvitih in obmejnih krajevnih skupnosti. Okrog 2/3 regije spada med manj razvita območja.

Citirana prostorsko-geografska opredelitev, pa ne pomeni zapiranja regije. Vključevanje tukajšnjega gospodarstva in njegovi poslovno-povezovalni interesi v slovenski in jugoslovanski prostor, kakor tudi v inozemske ekonomske odnose, pa bodo raziskani in prikazani v drugih delih projekta.

3.1.2. Važnejše značilnosti in stališča do hitrejšega razvoja manj razvitih in obmejnih območij v severnovzhodni Sloveniji.

- ena izmed temeljnih nalog in razvojnih ciljev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1975-1980, kakor tudi za naprej, je tudi hitrejši gospodarski in družbeni razvoj manj razvitih in obmejnih območij SR Slovenije,
- medtem, ko je bila v prejšnjem obdobju za pospeševanje hitrejšega razvoja, še močno poudarjena vloga "republike in države", rešujemo gospodarski in družbeni razvoj manj razvitih in obmejnih območij v tem obdobju, pa predvsem potom družbenega in samoupravnega dogovarjanja. V tem dogovarjanju, kot obliki pomoči, pa imajo organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, poslovne banke, zbornice in družbenopolitične skupnosti občine vedno bolj pomembno in odločajočo vlogo,
- doslednejše je izvajati dogovorjeno politiko zaposlovanja, ki naj omogoči hitrejšo rast zaposlenih na manj razvitih območjih, kjer je na razpolago odvišna delovna sila in odkoder izhajajo večje število delavcev, ki so na začasnem delu in v tujini,

- potom dolgoročnega povezovanja združevanja sredstev in dela ter skupnih vlaganj, med OZD iz razvitih predelov Slovenije in OZD iz manj razvitih območjih, je pospeševati in razvijati hitrejši industrijski razvoj, moderno kmetijstvo in druge ustrezne gospodarske dejavnosti na manj razvitih območjih,
- hitreje je razvijati tudi policentričen razvoj v severnovzhodni Sloveniji in s tem ustvariti pogoje, da se bodo tudi hitreje razvijala območja, ki so v okviru regije najmanj razvita, kot npr. Haloze, Goričko, Slovenske gorice itd.,
- hitreje je uvajati stimulatívne mere, ki bodo pospeševale hitrejši gospodarski in družbeni razvoj manj razvitih območij v SV Sloveniji,
- aktivneje pomagati pri iskanju in oblikovanju razvojnih programov in investicijskih projektov.

3.1.3. Razvojni cilji:

- s predvidenimi ukrepi in merami, ki jih dispozicija nakazuje, se bodo ustvarjali razvojni pogoji hitrejšega gospodarskega in družbenega razvoja vseh sedanjih manj razvitih območij, ki so zajeta v raziskovalno-razvojnem projektu,
- hitrejši gospodarski razvoj, predvsem pa materialna krepitev, združenega dela in ustvarjanje novih delovnih mest, bo omogočila: hitrejšo vračanje ter zaposlovanje delavcev, ki so na začasnem delu v tujini ter hitrejšo zaposlovanje, odpravljanje brezposelnosti. Iz SV Slovenije je trenutno na začasnem delu v tujini okrog 25.000 delavcev. Nekdanje izseljeništvó in današnje zdomstvo, ki že desetletja spremlja to regijo, je v nadaljnjem razvoju možno uspešno in pozitivno razreševati. Ob maksimalnem pristopu in dosledni mobilizaciji subjektivnih sil, je možno to zgodovinsko vprašanje v nadaljnjih dvajsetih letih oz. do leta 2000, v celoti pozitivno rešiti,
- podani so pogoji, da se bodo sedanje obstoječe gospodarske in socialne razlike v pogledu razvitosti in v primerjavi z razvitimi predeli Slovenije, bistveno zmanjšale, predvsem pa v pogledu naslednjih razvojnih kazalcev: družbenega proizvoda na prebivalca, števila zaposlenih, manjšega deleža kmečkega prebivalstva, deleža predšolskih otrok v vzgojno-varstvenih zavodih, slušateljev v višjih in visokih šolah, socialnega varstva, zdravstva in infrastrukture,
- izboljšanje življenjskega in družbenega standarda prebivalstva.

3.2. Dispozicija subprojekta

3.2.1. Kriteriji, merila, kazalci, ki opredeljujejo današnjo gospodarsko in socialno manj razvitost

- družbeni proizvod na prebivalca,

- delež zaposlenih,
- delež kmečkega prebivalstva,
- delež predšolskih otrok v vzgojno-varstvenih zavodih,
- delež slušateljev v višjih in visokih šolah,
- delež magistralnih in regionalnih cest s sodobnim cestiščem.

Našteti kriteriji so bili uporabljeni za opredelitev manj razvitih območij s SR Sloveniji za obdobje 1976-1980.

Razprave o "kriterijih in merilih" za ugotavljanje in priznanje manj razvitih, so različne. V strokovni literaturi so znane različne metode in ocene: klasične, ekonomske in ekonometrijske metode. Tudi kriterij "družbeni proizvod" - na enega prebivalca, kot najbolj značilen razvojni kazalec, je vedno bolj vprašljiv, če je najbolj objektivna in kompleksen kazalec razvoja.

Zato se bodo raziskave o kriterijih razširile in še zajele:

- stopnjo ekonomske emigracije, oz. število delavcev na začasnem delu v tujini,
- promet v trgovini na malo, na prebivalca,
- organski sestav kapitala in zastarellost opreme,
- izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti,
- delež izvoza oz. vključevanje v mednarodno tržišče,
- izkoriščenost naravnega bogastva.

Primerjalno bodo prikazane tudi nekatere rešitve hitrejšega razvoja:

- manj razvitih republik BIH, Črne gore, Makedonije in SAP Kosovo,
- hitrejši razvoj manj razvitih območij v SR Hrvatski,
- stimuliranje razvoja manj razvitih območij v Franciji in Angliji.

3.2.1. Faktorska analiza hitrejšega razvoja manj razvitih in obmejnih območij SV Slovenije ter zaposlovanja in vračanja delavcev, ki so na začasnem delu v tujini.

3.2.2.1. Večja mobilizacija in aktivizacija lastnih materialnih in kadrovskih potencialov:

- a) izkoriščanje prirodnih danosti (zemlja, mineralna voda, nafta, plin, reke, peski, gline itd.),

- b) prizadevanja za večjo produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost ter organizacijo dela,
- c) uvajanje novih tehnologij in višja stopnja predelave,
- d) večje medsebojno poslovno sodelovanje, delitev dela, medsebojno informiranje, vsklajevanje razvoja in investicijskih naložb, koordinirane lokacijske odločitve itd.),
- e) razvojni programi in večje izkoriščanje komparativnih prednosti,
- f) stalno in poglobljeno spremljanje obstoječega gospodarskega in ostalega stanja,
- g) kadrovska vprašanja - vodilni kadri v gospodarstvu in njihovi odnosi do razvoja ter postopnega odpravljanja manj razvitosti.

3.2.2.2. Možnosti nadaljnjega razvoja industrije:

- a) nadaljni razvoj industrije potom domačih organizacij združenega dela, kot nosilcev razvoja:
"Elkom - Maribor", "TAM - Maribor", "Mura - Murska Sobota", "Radenska - Radenci", "INA - Nafta", "Lendava", "SOZD TIMA" - Maribor, "Perutnina - Ptuj", "Intes - Maribor", "MTT" - Maribor, "Tehnostroj" - Ljutomer itd.....
- b) Nadaljni razvoj industrije potom združevanja sredstev in dela ter dolgoročnega in dohodkovnega sodelovanja z organizacijami združenega dela izven regije, kot npr.:
"Gorenje" - Velenje, "Elkom" - Maribor, "Slovin" - Ljubljana, "Planika" - Kranj, "Viator" - Ljubljana, "Emona" - Ljubljana, "Lek" - Ljubljana, "Krka" - Novo mesto, "Elma" - Črnuče, "Tekstil" - Ljubljana, "Lesnina" - Ljubljana, "IMP" - Ljubljana, "Rašica" - Ljubljana, "LIV" - Postojna, "Modni salon" - Velenje, "Deloza - Zagorje, itd..

Nadaljni razvoj industrije je najpomembnejše in najhitrejša pot nadaljnjega razvoja manj razvitih območij.

Bistveno vpliva na :

- hitrejšo zaposlovanje, kar je za manj razvita območja izredno važno,
- spreminja socialno strukturo prebivalstva v smeri manjšega deleža kmečkega prebivalstva,
- izboljšuje življenjski in družbeni standard prebivalstva,
- zmanjšuje emigracijo in povečuje remigracijo ter reintegracijo začasnih zaposlenih delovne sile v tujini,
- povečuje kupno moč prebivalstva.

Pri razvoju industrije, v smeri združevanja sredstev in dela ter skupnega vlaganja in poslovanja z OZD izven regije, pa se srečujemo tudi s konkretnimi primeri "dislociranih obratov". Na območju regije je takih primerov že precej.

Samo na območju Pomurja je že okrog 40 takih primerov. Ta proces je za nadaljnji gospodarski razvoj manj razvitih območij zelo važen. Zategadelj bo še posebej podrobneje nanaliziran in raziskan v smeri:

- nadaljnega zaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest,
- samoupravne organiziranosti in delitve skupnega prihodka,
- spreminjanje obstoječe strukture gospodarstva,
- materialne krepitve združenega dela v SV regiji.

V zvezi z industrijskim razvojem bodo elaborirana tudi nekatera vprašanja kot so:

- ali razvijati nadaljni industrijski razvoj manj razvitih območij samo potom delovno intenzivnih investicijskih vlaganj ali pa tudi potom kapitalno-intenzivnih vlaganj?

3.2.2.3. Razvoj kmetijske proizvodnje, predelave in prodaje:

Za manj razvita območja je značilno:

- da je kmetijstvo še vedno prevladujoča gospodarska dejavnost, da je delež kmečkega prebivalstva zelo velik, da obstoja odvišna in latentna delovna sila, da močno prevladuje zasebni kmetijski sektor, da dobra orna in obdelovalna zemlja še vedno krije velike rezerve in da je gospodarska razvitost še v celi seriji razvojnih kazalcev pod republiškim poprečjem.

Ta agrarni živelj in vsa manj razvita območja v regiji, pa so vsa povojna leta in deloma še danes, spremljali razni selitveni in odhajajoči tokovi. Posledice pa so v odhajanju mladine iz vasi, v migracijah in začasnem zaposlovanju na tujem, v praznenju nekaterih vasi, v neobdelani zemlji, v spreminjanju pravih kmetij v mešane kmetije itd...

Za ta subprojekt zasleduje samo razreševanje:

- možnosti zaposlovanja in zadrževanja kmetijskega prebivalstva na vasi ter njihova postopna ekonomska in socialna varnost,
- razvijanje kmečkega turizma,
- potom razvoja sodobnega in modernega kmetijstva obeh sektorjev kmetijstva - tudi ustvarjati pogoje hitrejšega razvoja manj razvitih območij.

3.2.2.4. Hitrejši razvoj malega gospodarstva in gospodarjenja na podlagi osebnega dela:

- opredelitev gospodarskih dejavnosti, v katerih je malo gospodarstvo vedno bolj ekonomsko nujno potrebno,
- vključevanje malega gospodarstva v kooperacijsko sodelovanje z industrijo,
- razvoj obrtnih zadrug,
- spodbujanje obrtnikov k ustanavljanju pogodbenih organizacij,
- odpiranje delovnih mest ob udeležbi sredstev v zasebni lasti,
- razvoj domače in umetne obrti.

- 3.2.2.5. Aktiviranje in združevanje dinarskih in deviznih sredstev naših delavcev na začasnem delu v tujini in drugih občanov za pospešitev materialnega razvoja združenega dela, za odpiranje novih delovnih mest in vračanje ter zaposlovanje:

Zakonske možnosti:

- 91. člen ZZD omogoča, da OZD lahko za razširitev svoje materialne osnove zbirajo denarna sredstva občanov,
- v novem zakonu o deviznem poslovanju je določeno, da lahko občani in civilno pravne osebe uporabljajo devize za nakup vrednostnih papirjev, ki jih izdajo organizacije združenega dela zaradi širjenja materialne osnove dela,
- koriščenje tujih sredstev za vračanje in zaposlovanje delavcev, ki so na začasnem delu v tujini.

4. IZVREDN OTENJE PROIZVODNIH VIROV IZ VIDIKA NADALJNIH PROIZVODNIH USMERITEV IN OPTIMALNIH REŠITEV

Raziskovalna inštitucija: VAŠ

Strokovni nosilec: dr. CIZEJ Dolfe, VAŠ.

4.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

4.1.1. Osnovna izhodišča

Kmetijska proizvodnja v Sloveniji je osnova za bodoči razvoj celotnega agroživilstva v tem prostoru, v samem RRP pa je 4. subprojekt ključno izhodišče za vse druge subprojekte.

Že groba ocena te proizvodnje pove, da sedanji obseg kmetijske proizvodnje, rastlinske in živalske ne more v polni meri zagotoviti potrebne količine vseh kmetijskih pridelkov, pa naj so ti namenjeni direktno prehrani prebivalstva ali pa posredno kot surovina za živilsko predelovalno industrijo v regiji.

Sedanji nivo kmetijske proizvodnje tudi ni odraz potencialnih proizvodnih zmogljivosti območja, saj je veliko zemljiških zmogljivosti zaradi pomanjkljive urejenosti nedovoljno izrabljenih. Od rastlinske proizvodnje je v veliki meri odvisna živalska proizvodnja, če zasledujemo osnovno načelo ekonomičnosti in rentabilnosti prireje mesa in mleka, ki mora biti zasnovana v čim večji možni meri na lastni surovinski bazi.

Živinoreja je torej v nekem smislu "predelovalna dejavnost", preko katere se rastlinski proizvodi oplemenitijo in predelajo v kvalitetnejše prehranske proizvode. Živinoreja v SV Sloveniji, ki je sicer najpomembnejše kmetско območje SR Slovenije pa je delno zaradi premajhnega obsega rastlinske proizvodnje; delno zaradi proizvodnih konceptov v preteklem obdobju in danes, v veliki meri odvisna od možnih količin koruze kot osnovne komponente močnih krmil. Ta odvisnost prihaja zlasti do izraza v pogojih nestabilnega trga, ki ima za posledico nenehno nihanje cen tega pridelka. Vse to že vrsto let opozarja na nujnost večje proizvodnje koruze v regiji sami, ki bi jo lahko dosegli s povečanjem pridelkov in z vključevanjem melioriranih površin v intenzivno poljedelsko pridelavo.

Opisano najde svoj negativen odnos v živalski proizvodnji, zlasti še pri prireji mesa (govejega, prašičjega, perutninskega), ki se potem prenaša na klavniško in mesno predelovalno dejavnost v regiji. Težko stanje, ki je zlasti zaskrbljavajoče v sedanjem trenutku in ki je pogojeno z neustreznim razmerjem cen, se še potencira zaradi neizkoriščenosti klavniških in mesno predelovalnih kapacitet, kot posledica pomanjkanja ali pa neustreznega zajemanja na območju regije prirejenega mesa.

4.1.2. Razvojni cilji

Cilji bodoče poljedelske proizvodnje v SV Sloveniji so deternirani predvsem z že obstoječimi in nastajajočimi živinorejskimi kapacitetami (farme za govedo, prašiče, perutnino) in živilsko predelovalnimi kapacitetami (mlini, mešalnice močnih krmil, valjarne, tovarna sladkorja, predelava vrtnin). Glede na te zmogljivosti, sedanji način in intenzivnost rabe njivskih površin ni optimalna. Sedanje njivske površine so omejitven faktor pri realizaciji obsežnih proizvodnih nalog, ki jih nalaga nadaljni razvoj agroživilstva SV Sloveniji. Zato prihodnji razvoj terja ustrezno prestrukturiranje njivskega kolobarja, intenziviranje proizvodnje z uvajanjem sodobnejših tehnologij, donosnejših sort. Velika možnost za povečanje njivskih površin je premena sedaj zatraženih in zamočvirjenih za slovenske razmere velikih površin, v orne površine, kar je možno doseči z melioracijami.

Spričo velikih nalog poljedelske proizvodnje bo potrebno pridelovanje krmilnih rastlin na njivskih površinah omejiti, za pridelovanje krme pa aktivirati velike površine travnikov in pašnikov in pridelovanje krme na teh površinah ustrezno intenzivirati.

Izredne naravne možnosti za pridelovanje sadja (jabolk, hrušk, breskev, jagodičevja) so zaradi ekonomskih vzrokov razmeroma slabo izkoriščene. V primerjavi z nekdanjimi površinami sadovnjakov je sodobna plantažna proizvodnja sadja omejena na najboljše in razmeroma majhne površine. Velike površine, ki bi bile primerne za ekstenzivnejši način in sadne vrste pa pomenijo neizkoriščen naravni resurs, ki ga kaže v prihodnjem razvoju agroživilstva bolje izkoristiti. Pomanjkanje ustrezne predelovalne industrije, ki bi bila tudi naročnik in vzpodbujevalec tovrstne proizvodnje, povzroča v "dobrih" sadnih letinah precejšnje težave pri prodaji industrijskega sadja.

Hitrejši razmah sodobne plantažne proizvodnje sadja pa terja tudi ustrezno mrežo skladiščnih in hladilniških zmogljivosti v regiji.

Vinogradništvo - pridelovanje grozdja visokokvalitetnih belih vinskih sort je za velik del SV Slovenije pomembna proizvodnja, ki je edina možnost izkoriščanja strnejših absolutnih vinogradniških površin, zanimiva pa tudi delovno intenzivna panoga, ki zaposluje v primerjavi z drugimi kmetijskimi panogami, razmeroma veliko delovne sile. Predelovalne in kletne kapacitete v glavnem zadoščajo današnji količini pridelka grozdja. Obnova, ki bo morala v prihodnjem obdobju v večji meri zajeti površine zasebnega sektorja (v skupnostih), bo zahtevala ustrezno širitev predelovalnih in kletnih kapacitet.

Ekonomska uspešnost in učinkovitost proizvodnje v agroživilstvu je v veliki meri odvisna od plasmata pridelkov in proizvodov na tržišču. Proizvodnja danes že presega potrebe regije. Za to je nujno raziskati tržišče ob upoštevanju večje ponudbe zaradi predvidenega razvoja in povečanja proizvodnje, pri tem pa vzeti v obzir vsa močna tržišča v SV Sloveniji, v SR Sloveniji, v širšem prostoru SFRJ in za nekatere proizvode tudi inozemska tržišča. Veliki potrošni centri v in izven regije zahtevajo posebno pozornost s ciljem organizirane in kontinuirane preskrbe.

Osnovna izhodišča subprojekta so razpoložljive kmetijske proizvodne in živilsko predelovalne kapacitete v SV Sloveniji, globalni cilji pa v skladu s proizvodnimi usmeritvami opredeljeno in vsklajeno optimalno koriščenje teh zmogljivosti. Obstoječe predelovalne kapacitete narekujejo v določeni meri tudi usmeritev primerne kmetijske proizvodnje, če zasledujemo cilj zagotavljanja potrebnih surovin in za te kapacitete v čim večji možni meri na območju SV Slovenije.

Kakršnokoli širitev obstoječih predelovalnih kapacitet, še bolj pa gradnja novih, mora biti utemeljena z ustrežno večjo proizvodnjo surovin oz. odnos te večje proizvodnje. Napake, ki so se v tem pogledu dogajale v preteklosti, ko so se gradile različne predelovalne kapacitete, ki so računale z isto surovinsko bazo, se v prihodnjem vsklajenem in dogovorjenem razvoju agroživilstva SV Slovenije na bi smele ponavljati.

4.2. Dispozicija subprojekta

4.2.1. Poljedelska proizvodnja in predelava

Nosilec teme: ŠILC Jože, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana.

- Dosedanji razvoj proizvodnih zmogljivosti in predelave: površine in pridelki posameznih poljščin in krmilnih rastlin (žita, krompir, korenovke, oljnice, stročnice za zrnje, industrijske rastline: hmelj in sladkorna pesa, zelenjava in vrtnine, krmne rastline na njivah, semenarstvo, predelava poljščin (mlinska industrija, oljarne, sladkorna tovarna, predelava krompirja, predelava zelenjave in vrtnin).
- Perspektivna ocena razvoja poljedelstva proizvodnje in predelave - stanje 1980, perspektiva 1990 in 2000: nove površine, rajonizacija proizvodnje, pridelki, nameni uporabe, skladiščne kapacitete, predelovalne kapacitete in določitev lokacij.
- Pogoji za realizacijo programa razvoja poljedelstva in predelavo.

4.2.2. Živinorejska proizvodnja in predelava

Nosilec teme: CIZEJ Dolfe, dipl.ing.agr., VAŠ.

- Izvrednotenje dosedanjih razvojnih programov in študij
- Surovinska osnova: govedoreja (prireja mleka in mesa) prašičjereja (zreja naraščaja in pitanje), perutnina (jajca in prireja mesa) konjereja, ovčereja, sladkovodno ribištvo, divjačina)
- Materialno tehnične osnove razvoja živinoreje: lastna krmna baza, predelana krma, mehanizacija,
- Posnetek sedanjih zmogljivosti predelave: mlečna predelava, klavniška in mesno predelovalna industrija, hladilniške kapacitete, kafilarije, mešalnice močnih krmil,
- Perspektiva ocena razvoja živinoreje in predelave - stanje 1980, perspektiva 1990 in 2000: prireja mleka in potrebne predelovalne zmogljivosti, prireja mesa (govedo, prašiči, konji, perutnina, ovce, ribe, divjačine) in predelovalne kapacitete, določitev lokacij, racionalne in higiensko izkoriščanje animalnih odpadnih surovin, potrebne

mešalnice močnih krmil,

- Pogoji za realizacijo programa razvoja živinoreje in predelave.

4.2.3. Proizvodnja grozdja in vina

Nosilec teme: dr. COLNARIČ Jože, dipl.ing. agr. VAŠ Maribor,

- Valorizacija dosedanjih študij in razvojnih programov,
- Dosedanji razvoj proizvodnih zmogljivosti in predelave? površine, proizvodnje, kleti, predelovalni obrati, oplemenitenje vina, izkoriščenje stranskih proizvodov,
- Perspektivna ocena razvoja in vinogradništva in vinarstva - stanje 1980, perspektiva 1990 in 2000: kategorizacija površin, izhodišča za programiranje, odmiranje in obnova (družbeni) (zasebni sektor, vikendaši), trznice - ključi - cepiči, predelovalne kapacitete, kletne kapacitete, lokacija kapacitet, predelava stranskih proizvodov,
- Pogoji za realizacijo programa razvoja vinogradništva in predelave.

4.2.4. Proizvodnja in predelava sadja

Nosilec teme: KRAVOS Aleksander, dipl. ing. agr., VAŠ Maribor

- Valorizacija dosedanjih študij in razvojnih programov
- Dosedanji razvoj proizvodnih zmogljivosti in predelave,
- Izhodišča za programiranje celotnega razvoja sadjarstva? posamezne sadne vrste, skladiščne kapacitete, hladilnice, predelovalne kapacitete,
- Perspektivna ocena razvoja sadjarstva - stanja 1980, perspektiva 1990 in 2000: odmiranje starih kmečkih nasadov, obnova intenzivnih sadovnjakov (družbeni, zasebni sektor, vrtni nasadi), gibanje pridelka po posameznih obdobjih, vzporedni objekti in naprave (drevesnice), skladiščne kapacitete in predelovalne kapacitete ter določitev lokacij,
- Pogoji za realizacijo programa razvoja sadjarstva.

4.2.5. Proizvodnja semen

Nosilec teme: NEMEC Štefan, ing., "Semenarna" Ljubljana

- Proizvodnja semen na območju SV Slovenije,
- Ocena perspektivnih potreb po semenskem materialu za realizacijo proizvodnih nalog poljedelske proizvodnje,
- Pogoji za realizacijo programa.

4.2.6. Proizvodnja in predelava vrtnin

Nosilec teme: ŠTALCER Jurij, dip.ing.agr. KK Ptuj, TOZD Petovia,

- Sedanji obseg proizvodnje in predelava vrtnin (vrste vrtnin, predelovalne kapacitete),
- Ocena razvojnih možnosti o pridelovanju vrtnin (v družbeneem sektorju, v kooperacijski proizvodnji),
- Analiza predelovalnih kapacitet in možnosti perspektivne širitve del oz. kapacitet glede na surovinsko osnovo,
- Pogoji za realizacijo programa proizvodnje vrtnin po posameznih območjih SV Slovenije (rajonizacija proizvodnje, lokacija predelovalnih obratov, analiza tržišča).

4.2.7. Proizvodnja in predelava zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev

Nosilec naloge: HABJANIČ Martin, kmet.ing. Droga, Središče,

- Dosedanji razvoj proizvodnih zmogljivosti in predelave (pridelovanje zdravilnih rastlin, zbiranje naravnih zdravilnih rastlin, gozdni sadeži, predelovalne kapacitete,
- Perspektivna ocena razvoja - stanje 1980, perspektiva 1990 in 2000, rajonizacija proizvodnje, organizacija zbiranja, skladiščne kapacitete, predelovalne kapacitete in določitev lokacij,
- Pogoji za realizacijo programa razvoja proizvodnje in predelave zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev.

4.2.8. Vključevanje v domače in zunanje tržišče ter preskrbevečjih potrošnih centrov

Nosilec teme: mag. KOLAR Tone, TIMA Maribor.

4.2.8.1. Določitev področij in vsebine teme ;

Opredeliti je potrebno tržišča, ki bodo obravnavana: domače tržišče, tuja tržišča in sicer po blagovnih skupinah, (žita, vrtnine, mleko in mlečni izdelki, meso in mesni izdelki, industrijske rastline, sadje in jagodičevje, vino, drugo prehrambeno blago.

4.2.8.2. Raziskava tržišča

- a) Raziskava tržišča za neposredno oskrbo potrošnikov potom direktnega plasmaja proizvodnjih OZD in plasmaja preko trgovskih OZD.

Ugotoviti je potrebno količine posameznih blagovnih skupin, ki jih proizvodne OZD direktno planirajo na tržišče in količine, ki jih indirektno plasirajo potom raznih kanalov prodaje, majhnim in velikim potrošnim središčem v SR Sloveniji in v drugih območjih.

Analiza stanja za domače tržišče po blagovnih skupinah

Prognoza potreb domačega tržišča.

b) Raziskava tržišča za potrebe predelave,

Pod to točko upoštevati tiste blagovne skupine, ki jih predelava sedaj ali pa v perspektivi na tem območju planira za predelavo in pa z upoštevanjem ostalih OZD v SRS ali SFRJ, če je ta predelava dolgoročna (s sklenjenimi SS) vezana na surovine tega območja.

Analiza stanja

Prognoza potreb za predelavo.

c) Raziskava tržišča za izvoz

Analiza stanja

Prognoza možnosti in potreb izvoza

Pri raziskavah je potrebno upoštevati tudi soodvisnost in ugotovitve ter usmeritve drugih subprojektov, predvsem tistih, ki se nanašajo na razvoj usposobitve zemljišč, kapacitet, sprememb v strukturi in navade v prehrani prebivalstva, razvoj tehnologije pri pripravi hrane in še druge važnejše vplive.

4.2.8.3. Program plasmana in proizvodne usmeritve s plansko bilanco blagovnih tokov

S podtočkami bi v tem poglavju ugotovili stopnjo usklajenosti med potrebami tržišča za domačo oskrbo in izvoza ter usmeritvami proizvodnje kmetijskih pridelkov in predelave. Usmeritve proizvodnje morajo temeljiti na ugotovitvah BT in proizvodnih možnostih. Na temelju medsebojnih primerjav za posamezne blagovne skupine ugotovimo za katere blagovne skupine obstajajo ali se predvidevajo presežki in za katere primanjkljaji. Presežke in primanjkljaje je v ustreznih bilancah potrebno izbalansirati.

4.2.8.4. Organizirana preskrba mest in večjih potrošnih centrov

V tej točki bo potrebno obdelati program oskrbe večjih potrošnih centrov v SR Sloveniji in za ostale potrošne centre v skladu s dogovorom o organiziranju poslovne skupnosti za plansko itd. sodelovanje. Vsebinsko je potrebno opredeliti katere pridelke in izdelke bomo vključevali v organizirano preskrbo in katere potrošne centre bomo vključevali v ta sistem. Zato je potrebno sodelovati z ustreznimi SIS večjih potrošnih centrov kot so Maribor, Ptuj, Celje, Zagreb itd.

4.2.8.5. Načrtne usmeritve za organiziranje proizvodnje v skladu z razvojem potreb tržišča in organiziranih potrošnikov

Pod to točko predlagam, da na kratko obdelamo in sicer na temelju predhodnih ugotovitev tako imenovane vertikalne povezave (VTS sistem) oz. blagovne tokove od primarne proizvodnje do potrošnje z upoštevanjem dolgoročnega razvoja skupnega marketinga za dogovorjena interesna področja med trgovskimi in proizvodnimi OZD. V kolikor ne bodo na drugem mestu obratova ni in naka zane rešitve reševanja dohodkovnih odnosov, bi jih bilo potrebno vključiti k tej točki. Kot podtočke bi lahko bile npr.:

VTS sistem za neposredno oskrbo

VTS sistem s predelovalno industrijo

VTS sistem za izvoz.

5. OSKRBA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO IN REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM (GNOJILA SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN)

Raziskovalna inštitucija : VAŠ

Strokovni nosilec: mag. SIMONIČ Tone, KEMA Maribor.

5.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

5.1.1. Osnovna izhodišča

Med pogoji, ki morajo biti zagotovljeni za načrtovani, skladnejši prihodnji razvoj, ima oskrba s kmetijsko mehanizacijo, gnojili in sredstvi za varstvo rastlin, pomembno mesto. Smotrna uporaba teh proizvodnih sredstev, lahko v veliki meri pripomore k ekonomičnosti in rentabilnosti rastlinske proizvodnje.

V povezavi z drugimi subprojekti, zlasti pa s subprojektom I. in 4, bo obdelano vprašanje opremljenosti kmetijske proizvodnje z mehanizacijo in zagotavljanje mehanizacije (oskrbe s kmetijskimi stroji in opremo) za izvedbo proizvodno tehnoloških procesov v posameznih panogah.

Posebno problematiko predstavlja velika pestrost mehanizacije, zlasti v zasebnem sektorju, kar povzroča velike težave pri zagotavljanju rezervnih delov za traktorje in stroje.

Čeprav je poraba mineralnih gnojil in sredstva za varstvo rastlin na družbenem sektorju količinsko na primerni ravni, pa je na večjem delu kmetijskih zemljišč, ki so v zasebni lasti, v poprečju, stanje nezadovoljivo. To se seveda odraža v višini in v kvaliteti pridelkov, ki niso odraz proizvodnih zmogljivosti zemljišč.

Na območju SV Slovenije sta dva pomembna proizvajalca mineralnih gnojil (Tovarna dušika Ruše) in zaščitnih sredstev (Pinus Rače), katerih proizvodnja presega potrebe kmetijstva SV Slovenije.

Z ustreznim vključevanjem v skupnost za plansko sodelovanje v okviru bodočega agroživilskega kompleksa lahko oba postaneta pomembna faktorja prihodnjega razvoja.

5.1.2. Razvojni cilji

V prihodnjem obdobju bodo pri realizaciji predvidenih prostorsko ureditvenih operacij nastale tudi velike spremembe pri mehanizaciji.

Novaureditev kmetijskega prostora bo terjala tudi novo, sodobnejšo mehanizacijo velikih kapacitet, ki je prvi pogoj za rentabilnejšo kmetijsko proizvodnjo.

Razen tipično kmetijske mehanizacije, ki se uporablja v tehnološkem procesu (rastlinske in živalske proizvodnje) bo potrebno obdelati tudi mehanizacijo, ki je potrebna za zemeljska in gradbena dela pri investicijski, izgradnji (obnova sadovnjakov in vinogradov, melioracije, gradnja cestne mreže ipd.).

Glede na lastniško strukturo (80% zemljiških proizvodnih kapacitet je v zasebnem sektorju) bo rabo te sodobnejše mehanizacije nujno organizirati v ustreznih strojnih skupnostih, ki morajo biti tehnično in kadrovske usposobljene.

Ker v regiji ni pomembnejših proizvajalcev kmetijske mehanizacije in opreme, bo subprojekt prikazal organizacijo oskrbe z mehanizacijo. Glede na predvidene razvojne cilje bo potrebno ovrednotiti potrebe in dinamiko potrošnje gnojil in zaščitnih sredstev do leta 2000.

Posebno mesto v bodočem razvoju ima zagotavljanje organskih in tekočih gnojil in sredstev za varstvo rastlin, ki so pomembni faktorji intenziviranja rastlinske proizvodnje.

5.2. Dispozicija

5.2.1. Inventarizacija kmetijskih strojev in opreme v SV Sloveniji

Nosilec teme: dr. NOVAK Milan, VAŠ Maribor.

5.2.1.1. Inventarizacija strojev in opreme v regiji.

Prvenstvena naloga je določiti predmet obravnave, katere zvrsti mehanizacije pride v poštev: za primarno kmetijsko proizvodnjo, za urejanje in melioriranje kmetijskih zemljišč, za primarno predelavo kmetijskih pridelkov itd.

Razporeditev strojev in opreme po proizvodnih obratih in sub-regijah, njihovo stanje, amortiziranost, načini izkoriščanja in vzdrževanja, kvalificiranost uporabnikov mehanizacije, stanje službe za remont in vzdrževanje itd...

5.2.1.2. Analiza mehaniziranosti v regiji

Izhajajoč iz podatkov inventarizacije ter podatkov o obsegu ter strukturi proizvodnih obratov z njihovimi kapacitetami in organiziranostjo v regiji je potrebno ugotoviti:

stopnjo mehaniziranosti posameznih tipov proizvodnih obratov in TOZD začeti pri zasebnih kmetijah pa vse do družbenih organizacij združenega dela.

- stanje obstoječega strojnega parka z vidika tehnično-eksploatacijske vrednosti in amortiziranosti,
- organizacijo in načine izkoriščanja mehanizacije in opreme,
- kapacitete in organiziranost službe za vzdrževanje in remont v regiji ter prodaje strojev in oskrbe z rezervnimi deli,
- stanje kadrovske zasedenosti in kvalificiranosti kadrov začeti pri neposrednih porabnikih strojev pa vse do sekundarnih služb v remontu, organizacijah za prodajo strojev in opreme,
- kapacitete izobraževalnih ustanov in kadrov do opremljenosti,
- kapacitete industrije kmetijskih strojev v regiji (Metalna, Tehnostroj, Ljutomer, Gorenje-Muta, Panonija Murska Sobota, itd.)...

5.2.1.3. Načrtovanje in prognoziranje razvoja mehanizacije in opreme

Na osnovi zaključkov analize iz prejšnjega poglavja in podatkov o obsegu proizvodnje in razvoja in organiziranosti obratov iz drugih subprojektov (bodoča urejenost kmetijskega prostora v regiji, nalog na področju pridelovanja hrane in njene predelave, usmerjenosti kmetijske proizvodnje itd.) je potrebno izdelati:

- modele za strojne linije za vsak tip proizvajalne organizacije, začeniši pri zasebnem proizvajalcu z mešano ali specializirano proizvodnjo, preko skupinske rabe strojev z združevanjem dela in sredstev zasebnih kmetovalcev z družbenim sektorjem pa vse do velikih družbenih aglomeracij,
- načrtovati na osnovi modelov in števila proizvodnih načrtovanih obratov in njihovih kapacitet iz drugih subprojektov potrebe za kmetijsko mehanizacijo po posameznih planskih obdobjih,
- na osnovi podatkov iz prejšnje alineje načrtovati kapacitete službe za remont in vzdrževanje in oskrbovanje z opremo in rezervnimi deli,
- določiti potrebno kvalificiranost uporabnikov mehanizacije in organizatorjev tehnoloških procesov in načine pridobitve teh kvalifikacij v okviru usmerjenega izobraževanja in dopolnilnega izobraževanja ob delu,
- potrebne kapacitete ustanov za izobraževanje, opremljenost kadrovske strukture in delitev dela med regijskimi in izven regijskimi zavodi in ustanovami.

5.2.2. Gnojila, zaščitna sredstva

Nosilec teme: mag. SIMONIČ Tone, KEMA Maribor.

5.2.2.1. Mineralna umetna gnojila

- Ugotoviti moramo sedanje kapacitete industrije umetnih gnojil.

Sedanja potrošnja gnojil po enoti površine, založenost zemljišč z NPK in prognoza do leta 2000. Uvajanje novih kultur (sladkorna pesa) bo zahtevalo tudi kvantitativne in kvalitativne spremembe v proizvodnji gnojil.

- Vlaganja v izgradnjo kapacitet za proizvodnjo umetnih gnojil v naslednjem obdobju.

5.2.2.2. Organska gnojila:

- Izgradnja nove tovarne organskih gnojil. Organska snov je praktično v vseh tipih tal v deficitu. Proizvodnja bo temeljila na lignitu in šoti ob dodatku NPK in mikroelementov. Organska gnojila tudi v granulirani obliki.

5.2.2.3. Tekoča gnojila:

- Foliarna gnojila s potenciranimi mikroelementi za korekcijo osnovnega gnojenja. Mnoge intenzivne kulture trpijo na deficienci makro in mikroelementov. Zagotoviti foliarni tretman teh kultur.
- Tekoči NPK za specialne kulture.

- Izgradnja proizvodnih kapacitet za tovrstna gnojila in modernizacija obstoječih
- Ugotoviti potrebe po tekočih gnojilih za posamezne kulture. Vprašanje Mg, Mn, Fe, in B pri sladkorni pesi, sadnem drevju in vinski trti.

5.2.2.4. Proizvodnja in plasman specialnih gnojil v embalaži za široko potrošnjo.

Tu je potrebno zajeti celotni kompleks oskrbovanja vrtničkarjev in gospodinjstev, ki imajo vrtove, malih kmetov in rekreativnih vrtnarjev na splošno. Ugotoviti sedanje kapacitete (Ruše, Cinkarna, Gorenje) in prikazati prognozirano potrebo do leta 2000.

5.2.2.5. Sredstva za varstvo rastlin

- Vpliv pesticidov na kvaliteto in kvantiteto kmetijske proizvodnje.
- Analiza sedanjega stanja in proizvodnje-prodajne možnosti za insekticide, fungicide, herbicide, regulatorje rasti idr..

5.2.2.6. Potrebna vlaganja v proizvodnjo zaščitnih sredstev v naslednjem obdobju

- Prognoza potrošnje pesticidov do leta 2000 ob upoštevanju aspektov integralnega varstva kmetijskih kultur
- Razvoj in aplikativne možnosti regulatorjev rasti v kmetijski proizvodnji.

6. UČINKOVITEJŠE IZKORIŠČANJE IN OPLEMENITENJE ODPADLIH SUROVIN

Raziskovalna institucija: KIS

Strokovni nosilec: ANDREČ Karel, dipl.ing.kem., Ljubljana.

6.1. Osnovna izhodišča in cilji

6.1.1. Osnovna izhodišča

Ena od glavnih gospodarskih panog v SV Sloveniji je živinoreja. Živinoreja se je razvila predvsem zaradi tega, ker so tukaj ugodni pogoji za proizvodnjo osnovne krme. Pri moderni živinorejski proizvodnji, pri kateri naj dosežemo maksimalno možno proizvodnjo mesa in mleka so pa nujno potrebna beljakovinska krmila, ki pa jih v SV Sloveniji primanjkuje. Primanjkuje pa tudi energetskih krmil (kuruza, sirk, pesni rezanci in podobno). Če hočemo živinorejsko proizvodnjo SV Slovenije obdržati na istem nivoju ali pa jo celo povečati, je potrebno uvesti tako tehnologijo za proizvodnjo krmil, ki bi nam omogočile boljše izkoriščanje razpoložljive surovinske baze.

Za doseg tega cilja imamo na razpolago več tehničnih rešitev kot so:

- Uvedba prehrane prežvekovalcev, pri katerih bomo kot beljakovinski izvor uporabljali mineralni dušik in kot energetski izvor delno hidrolizirane celulozne produkte,
- Smotrno izkoriščanje klavničnih odpadkov za proizvodnjo določenih farmacevtskih preparatov in krmil za enoželodčne živali,
- Proizvodnjo konzervansov na osnovi propionske, mravljične in mineralnih kislin ob ev. dodajanju uree,
- Predelava perutninskih ekskrementov v koncentrat za govedo,
- S stališča varstva okolja so pomemben problem tudi odpadki iz gospodinjstva (smeti), ki vsebujejo razmeroma veliko količino organske mase. Zbiranje teh odpadkov in njihova predelava v proizvode, ki jih lahko koristimo na ta ali oni način v gospodarstvu, nam lahko predstavlja vir osnovnih surovin.

6.1.2. Razvojni cilji

Cilj in namen raziskave po programu subprojekta je uvesti v redno proizvodnjo tiste nove tehnološke rešitve, za katere imamo že razvito tehnologijo in začeti s poiskusno proizvodnjo po tistih novih tehnoloških rešitvah, ki še uradno niso testirane, a je že z dosedanjimi raziskavami dokazano, da bi proizvodnja na njihovi osnovi dala zadovoljive gospodarske učinke.

Na osnovi dosedanjih rezultatov raziskav je pričakovati od uvedbe proizvodnje po tehnologijah, ki so predmet raziskav po subprojektu, je pričakovati visoke gospodarske učinke, s čemer je subprojekt utemeljen.

6.2. Dispozicija

6.2.1. Uvedba prehrane prežvekovalcev na osnovi mineralnega dušika in hidrolizatov.

Poleg pocenitve proizvodne krmil bomo zmanjšali uvoz beljakovinskih krmil, del škrobnatih krmil bomo nadomestili s celuloznimi pri prežvekovalcih. V kmečkem sektorju bomo z oskrbo kmeta s ceneno beljakovino povečali produktivnost dela zaradi učinkovitega izkoriščanja kmetovih osnovnih surovin. Na tej osnovi je tudi pričakovati povečanje staleža živine.

6.2.2. Predelava klavničnih odpadkov

Predelava klavničnih odpadkov v farmacevtske proizvode in istočasno v mesno moko po skrajšanem postopku, bo bverjetno lahko ena od osnov za formiranje nove farmacevtske kemijske enote. Z novo tehnologijo - predelava klavničnih odpadkov v polsuho mesno moko, bomo zajeli več klavničnih odpadkov in njihova predelava bo cenejša.

6.2.3. Proizvodnja konzervansa na osnovi propionske, mravljične in mineralnih kislin.

Konzerviranje zrnja s propionsko kislino, čeprav ima več prednosti pred sušenjem, se uvaja počasi, ker je propionska kislina sorazmerno draga. Če bomo pa uporabili cenejši konzervans bodo pa prednosti konzerviranja vložnega zrnja in ev. celo drugih surovin prišle močnejše do izraza. Konzerviranje vložnega zrnja pa ima velike prednosti pred sušenjem, saj na ta način istočasno na cenen način pripravimo beljakovinski koncentrat za prežvekovalca.

6.2.4. Predelava perutninskih ekskrementov v koncentrat za govedo

V SV Sloveniji je na razpolago sorazmerno velika količina perutninskih ekskrementov, katerih pa samo manjši del izkoriščamo za prehrano goveda. Če bomo pa iz njih proizvedli koncentrat za govedo, bomo bolj smotrno izkoristili razpoložljive količine teh perutninskih ekskrementov.

7. NALOŽBE ZA PROIZVODNE IN DRUGE POTREBE IN ALOKACIJA NALOŽB

Raziskovalna inštitucija: eECM

Strokovni nosilec: LANŠČAK Janez, dipl. oec. LB Temeljna
Pomurska banka.

7.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

7.1.1. Osnovna izhodišča

V dosedanjih investicijskih naložbah v agroživilstvu SV Slovenije, je prišlo do določenih disproporcij med proizvodnimi in predelovalnimi kapacitetami, kar je posledica nedovoljnega sodelovanja in vsklajevanja razvojnih programov.

Nekatere predelovalne kapacitete niso usklajene s surovinsko bazo, zato nastajajo zaradi nedovoljno izkoriščenih predelovalnih zmogljivosti negativne posledice.

7.1.2. Razvojni cilji

V prihodnjem obdobju bo potrebno vlaganje usmeriti predvsem v povečanje primarne kmetijske proizvodnje s ciljem zagotavljanja v čim večji možni meri surovine za obstoječe predelovalne kapacitete. Vsaka nova naložba v predelovalne zmogljivosti bo morala biti rezultat skladnega in dogovorjenega razvoja celotnega agroživilskega kompleksa SV Slovenije.

7.2. Dispozicija

7.2.1. Ugotovitev stanja proizvodnih kapacitet kompleksa "agroživilstvo"

a) Prikaz površin območja, glede na strukturo kultur (kmetijske površine, gozdne površine itd.) Sumarni prikaz. Podrobno obdelano pri ostalih subprojektih).

b) Prikaz predelovalnih kmetijsko-živilskih kapacitet in njih lokacija

- predelava rastlinskih proizvodov (povrstah predelovalnih obratov - tovarn)
- predelava živalskih proizvodov,
 - mesna industrija,
 - mlekarska industrija,
 - proizvodnja hrane,
 - proizvodnja stranskih produktov,
 - proizvodnja krmil,
 - druga predelava.

Pri teh obdelavah pod točko a) - le graba inventura sedanjih prostorskih površin. Vse te pokazatelje bomo pridobili iz ostalih opravil pri subprojektih.

Pri obdelavi podatkov pod t. b), ravno tako črpamo te pokazatelje iz materialov v celotnih subprojektih.

Zaradi kontinuitete prikaza posameznih predelovalnih kapacitet in njih razvijanja je povzetek sedanjega stanja obdelati. Obdelava teh kazalcev bo prilagojena in koordinirana po ostalih subprojektih.

Pri obdelavi podatkov t. b) pa vsekakor zagotoviti osnovne podatke, ki nam bodo potrebni pri planiranju povečanih predelovalnih kapacitet.

- že obstoječe proizvodnje, posebno zaradi pregleda pri planiranju možnih predelovalnih proizvodnih zmogljivosti, za novo programirane proizvodno predelovalne kapacitete.

7.22.

Potrebne in planirane investicijske naložbe in njih alokacija

- a) Naložbe v poljedelske in ostale kmetijske proizvodne potenciale - naložbe v zemljiške površine zaradi povečanja kmetijske proizvodnje (naložbe v povečanje primarne kmetijske proizvodnje)
- b) Naložba v infrastrukturne objekte, ki so vezane na naložbe pod a).
- c) Naložba v kmetijsko-živilsko predelovalne kapacitete
 1. Za predelavo rastlinskih proizvodov (po vrstah predelovalnih obratov - tovarn)
 2. Za predelavo živalskih proizvodov:
 - mesna industrija,
 - mlekarska industrija,
 - proizvodnja hrane,
 - proizvodnja stranskih produktov,
 - proizvodnja kmil,
 - druga predelava.
- d) Naložbe v druge proizvodnje zmogljivosti
 - kmetijska mehanizacija,
 - druge naložbe.
- e) Naložbe za ostale - spremljajoče potrebe
Pri teh predvidenih naložbah je prikazati vlaganja
 - po proizvodnih kapacitetah - po količini
 - po vrednosti naložb.

Pod II. je potrebno obdelati podatke o planiranih investicijskih naložbah v posamezne prikazane namene pod a) do e). Vse te podatke bomo črpali iz posameznih subprojektov.

Predpostavljamo, da bo to področje raziskovalnega dela zahtevalo izredno koordinacijo vseh raziskovalcev. Tu mislimo na odločitve, ki bodo nastajale pri raziskovalcih po posameznih subprojektih.

Posebno pazljivo bo potrebno sprejemati odločitve glede lokacije proizvodnih kapacitet, kjer naj bo to odločilno vplivanje - "objektivnih ekonomskih faktorjev."

- 7.2.3. Zbir potrebnih sredstev za planiranje naložbe pod II. (vrednost naložb - skupna)
- a) po posameznih namenih (zbirniki od a - e)
 - b) prikaz skupnih vlaganj pod II.
- 7.2.4. Prikaz in izračun potrebnih sredstev za obratovanje za naložbe pod II.
- Po tej obdelavi bomo uporabili bančno tehnologijo izračuna potrebnih sredstev obratovanja po metodah, ki bodo prikazale potrebna vlaganja v obratovalna sredstva glede na
- vrsto proizvodnje - proizvodni asortiman
 - izkustvene normative
 - predvideni obseg proizvodnje in poslovanja
 - dinamika teh potreb.
- 7.2.5. Izdelava projekta organizacije izvedbe investicijskih projektov s terminskim planom
- 7.2.6. Prikaz virov financiranja naložb in dinamika vlaganj
- Pri obdelavi prikaza virov financiranja naložb in časovni potrebi sredstev bo potrebno koordinirati stališča z ostalimi gledanji in ocenami vseh raziskovalcev po subprojektih.
- Poleg ocene razvojnih možnosti in potreb regije, ki je obdelana v tem RRP, je oceniti razvojno dinamiko, ki mora temeljiti na splošno sprejetih družbeno-ekonomskih dogovorih. Tu je celotno projekciranje naložb, ki imajo razvojno komponento nasloniti na predvidevanja republiških razvojnih programov in tam sprejete dolgoročne razvojne politike posameznih panog.
- Na drugi strani pa na osnovi družbeno-ekonomskih objektivno danih zaključkov glede razvojnih potreb in njih ekonomske upravičenosti, lahko sugestivno vplivamo na sprejemanje politike srednje in dolgoročne - ga razvoja posameznih panog, predvsem pa panoge:
- kmetijstva in
 - predelovalnih kapacitet prehrambenih izdelkov (hrane).
- 7.2.7. Prikaz ekonomskih in drugih učinkov planiranih vlaganj.
- Pri tem je predvsem ugotoviti:
- a) ekonomsko smotrnost predvidenih naložb glede na
 - količinske učinke v proizvodnji
 - vrednostne učinke proizvodnje
 - kvalitativne dosežke teh vlaganj (ekonomičnost vlaganj, rentabilnost)
 - tržišče - možnost plasmana.

- b) družbene in socialne učinke
 - zaposlovanje in premiki v socialni strukturi prebivalstva
- c) Učinki vlaganj z vidika hitrejšega družbenoekonomskega razvoja območja.

8. ORGANIZIRANOST AGRO ŽIVILSKEGA KOMPLEKSA SV SLOVENIJE

raziskovalna inštitucija: ECM

Strokovni nosilec: PEŽE Ljubo, dipl. iur. TIMA Maribor

8.1. Osnovna izhodišča in razvojni cilji

8.1.1. Osnovna izhodišča

SV Slovenija predstavlja po svoji geografski legi kmetijski kompleks, ki bi ob boljši organiziranosti lahko postal pomemben dejavnik pri zagotavljanju hrane v širšem slovenskem pa tudi jugoslovanskem prostoru. Takšno oceno pogojujejo klima, konfiguracija, sestava tal idr. kar vse daje SV Sloveniji značaj kmetijskega območja.

Na tem območju delujejo danes večje organizacije združenega dela kot so: SOZD "TIMA", SOZD ABC Pomurka, SOZD "Slovin" in "KK" Ptuj, ki so v zadnjem času dosegle večjo stopnjo organiziranosti, s tem pa tudi večjo produktivnost, vendar naravni pogoji še zdaleč niso izkoriščeni. Še vedno je v okviru SV Slovenije prisotna razdrabljenost kmetijskih pridelovalnih in predelovalnih kapacitet, kar ne zagotavlja tistega optimuma proizvodnje prehrabnih dobrin, ki bi jih ob organiziranjšem pristopu po načelu "mini - max" lahko dosegli.

Pomemben dejavnik primarne kmetijske proizvodnje SV Slovenije je posebni sektor kmetijstva, ki razpolaga z okoli 80 % zemljiških in drugih proizvodnih kapacitet. Današnja stopnja vključevanja tržnih proizvajalcev tega sektorja v družbeno organizirano blagovno proizvodnjo ne ustreza realnim možnostim. Tako ostaja pomemben del teh proizvodnih zmogljivosti izven organizacijskih oblik agroživilstva SV Slovenije.

Pojavlja se celo vprašanja, kako v primeru nadaljnje razbitosti in neorganiziranosti v proizvodnji hrane konkurirati vedno boljše organiziranim kmetijskim sistemom na jugu naše države. Dejstvo je, da družba in potrošnik pričakujeta kvalitetno in ceneno hrano, kar pa danes slabo organizirane OZD na področju SV Slovenije ne morejo zagotavljati.

Zaradi takšnega stanja, ki se odraža v :

- nazadostno izkoriščenih naravnih danostih,
- nezadovoljivi oskrbi potrošnikov,
- dragi in manj kvalitetni proizvodnji idr.,

so se zainteresirane delovne organizacije SV Slovenije dogovorile, da pristopijo k izdelavi raziskovalnega projekta "Temeljni razvoj agroživilstva v SV Sloveniji za obdobje 1978 - 2000", ki bo osnova za nadaljnjo organiziranost in delovanje agroživilstva v SV Sloveniji.

Razvojni projekt je bil prvotno predviden za obdobje 1978 - 1990, ker pa se vsi naši družbeni planski dokumenti nanašajo na časovno obdobje do leta 2000, je projektni svet sklenil, da se tudi čas tega razvojnega projekta opredeli za to obdobje.

Povezovanje združenega dela

Glede na ugotovljeno so predstavniki OZD za območje SV Slovenije, ki se vključujejo v izdelavo razvojnega projekta, prišli do spoznanja, da bi pri pospeševanju svojih dejavnosti in nadaljnega razvoja OZD morali biti med seboj povezani:

- proizvodno - poslovno,
- s storitvami in denarnimi tokovi,
- s tokovi znanstveno - raziskovalnega dela idr.

in bo zato potrebno, da se OZD agroživilstva na področju SV Slovenije med seboj ustrezno povežejo in uskladijo svoje obstoječe in razvojne kapacitete za doseganje čim večje produktivnosti s tem pa tudi večjega dohodka za vse OZD agroživilstva, ki bodo v procesu družbene reprodukcije sodelovale. Poleg povečane proizvodnje pa je poudarek predvsem na zagotovitvi kvalitetne in cenene hrane.

Takšno optimalno obliko sodelovanja pa bodo OZD agroživilstva na področju SV Slovenije lahko dosegle s povezovanjem v "Skupnost združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje za razvoj agroživilstva na področju SV Slovenije."

8.1.2. Razvojni cilji

Za doseganje optimalne - vsebinske oblike povezovanja pa je potrebno, da se čimbolj konkretno in podrobno opredelijo skupni cilji, ki jih z novo - višjo obliko samoupravne organiziranosti zasledujemo. Tako opredeljeni cilji narekujejo strategijo, ki jo bomo uporabili pri doseganju zastavljenih ciljev.

Nekateri pomembnejši dolgoročni cilji, ki jih z nove oblike samoupravne organiziranosti "Poslovno-planske skupnosti" zasledujemo, so:

- usklajevanje dejavnosti in poslovanja,
- dogovarjanje o delitvi dela,
- dogovarjanje o vključevanju v domače in tuje tržišče,
- dogovarjanje o ugodnejših pogojih poslovanja in pridobivanju dohodka,
- dogovarjanje o raziskovalni - razvojni dejavnosti,
- dogovarjanje o ukrepih za hitrejši gospodarski razvoj manj razvitih in obmejnih območij SV Slovenije,
- dogovarjanje o združevanju sredstev in dela,
- dogovarjanje o skupnih osnovah plana,
- dogovarjanje o usklajevanju razvojnih in proizvodnih programov,
- dogovarjanje o določenih skupnih dejavnostih in združevanju sredstev za vlaganja v te skupne dejavnosti,
- skupno dogovarjanje osnov in meril za urejanje dohodkovnih odnosov,
- dohodkovno povezovanje OZD primarne kmetijske proizvodnje z organizacijami združenih kmetov OZD predelave in trgovine,
- povečanje proizvodnih kmetijskih pridelkov v družbenem in posebnem sektorju ter povečevanje predelave hrane,
- modernizacija proizvodnje, predelave ter uvajanja sodobne organizacije poslovanja in projektnih nalog,
- idr.

8.2. Dispozicija subprojekta

8.2.1. Organiziranje skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje proizvodnih, živilsko predelovalnih, trgovskih in drugih zainteresiranih OZD iz območja SV Slovenije.

Nasilec teme: PEČE Ljubo, dipl. iur., TIMA Maribor.

8.2.1.1. Analiza sedanjega stanja organiziranosti agroživilskega kompleksa SV Slovenije.

8.2.1.1. Opredelitev skupnih ciljev povezovanja.

8.2.1.3. Uresničevanje skupnih ciljev

a) Samoupravni sporazum o povezovanju v skupnost združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje.

Konkretno bodo OZD "Agroživilstva" na področju SV Slovenije svoje skupne cilje opredelile v "samoupravnem sporazumu" in v drugih samoupravnih splošnih aktih kot so: SS o temeljih plana srednjeročnega razvoja plansko poslovne skupnosti, v srednjeročnih in letnih planih ter poslovni politiki "poslovno planske skupnosti" idr.

b) Oblikovanje delovne skupnosti skupnih služb

Za uresničitev skupno dogovorjenih ciljev bo potrebno na ravni "skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje" oblikovati delovno skupnost skupnih služb, ki bo opravljala razna strokovna, administrativna in pomožna dela skupnega pomena. Število in profili delavcev v delovni skupnosti bodo odvisni od funkcij oz. opravil, ki jih bodo OZD Agroživilstva na področju SV Slovenije združile na ravni "plansko poslovne skupnosti".

c) Združevanje funkcij na ravni "skupnosti"

Glede na nakazane cilje povezovanja bo potrebno na ravni "skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje agroživilstva na področju SV Slovenije" združevati predvsem naslednje funkcije in opravila:

- usklajevanje skupnega načrtovanja, poslovne politike ter razvoja,
- skupno organiziranje in usklajevanje proizvodnje,
- interna banka,
- idr.

Opredelitev katere funkcije in v kolikšnem obsegu bodo OZD agroživilstva te združevale na ravni "skupnosti za poslovno in plansko sodelovanje" bo odvisno od osnov oz. ugotovitev raziskovalno-razvojnega projekta in na njegovi podlagi sprejeti samoupravni sporazum o povezovanju v skupnost združenega dela.

d) Organi poslovne skupnosti

Organi "skupnosti za poslovno in plansko sodelovanje..." se bodo organizirali v skladu z določili zakona in "SS o povezovanju v skupnost združenega dela za ...".

Za koordinacijo in usklajeno sodelovanje skupnosti bo potrebno oblikovati poslovni odbor, ki bo sestavljen iz delegatov združenih OZD. Delovanje poslovnega odbora bo usklajeval predsednik, ki bo po svojem položaju verjetno tudi predstavljal in zastopal "skupnost za plansko in poslovno sodelovanje".

Organ upravljanja skupnosti za poslovno in plansko sodelovanje bo skupščina, ki jo bodo sestavljali delegati združenih OZD.

Podrobneje bo to materijo potrebno obdelovati v SS o povezovanju v "skupnost..."

- e) Pogoji za optimalno organiziranost agroživilskega kompleksa
- Čeprav bo šele raziskovalni projekt postavil temelje povezovanja v "skupnost za poslovno in plansko sodelovanje ..." je že danes očitno, da bo takšna organiziranost pogoj za učinkovitejše delovanje celotnega agroživilskega kompleksa na območju SV Slovenije. Dejstvo, da predstavlja to območje pomembnejši del kmetijskih površin SR Slovenije, ki je glede na konfiguracijo, kakovost tal, proizvodne možnosti, idr., vsestransko povezano utemeljuje razmišljanje, da na tem območju ni mogoče postavljati kakršnihkoli občinskih oz. kakršnihkoli drugih barier, ki bi ogrožala proizvodno enotnost tega prostora.

Zaradi takšnih razmer je potrebno območje SV Slovenije vsaj z vidika kmetijstva enotno obravnavati in ugotoviti optimalne pogoje za proizvodnjo posameznih vrst, dobrin.

To pa pomeni, da bo potrebno težiti k optimalni obliki organiziranosti vseh OZD agroživilstva na območju SV Slovenije, ki bo preko združenega dela in sredstev, dogovorjene delitve dela skupno usklajevanega in načrtovanega razvoja idr. zagotavljal optimalno produktivnost, s tem pa tudi boljši položaj delavca v kmetijski proizvodnji ter kvalitetnejšo in cenejšo hrano za potrošnika.

- 8.2.2 Samoupravna organiziranost kmetov in njihovo povezovanje v sistemu samoupravnega združevanja dela z vidika možnosti za večjo blagovno proizvodnjo

Nosilec teme: dr. ŠTERN Vilko, KIS

- 8.2.2.1. Analiza stanja

- a) ugotoviti proizvodnje zmogljivosti in potenciale ter njihovo sedanjo izkoriščenost (površine, živalski fond, proizvodne zgradbe in opremljenost, delovna sila,)

- b) ugotoviti sedanje stanje organiziranosti agroživilskega kompleksa, s poudarkom na vlogi združnih organizacij v tem kompleksu (vključenost ZO v večje poslovne organizacije, pogostost in smer poslovnih stikov, značilnosti odnosov itd.).
- c) analizirati dejavnost in organiziranost znotraj samih združnih organizacij, (vsebina in kvalitete kooperacijskih odnosov, število kooperantov, obseg kop, proizvod, organizacijska struktura, samoupravni položaj kmetov, kadri v ZO, način in kvaliteta njihovega dela.
- c) skupnosti kmetov: koliko, kakšne, vsebina in obseg njihovega delovanja, značilnosti odnosov medsebojnega sodelovanja.

8.2.2.2. Opredelitev načel samoupravne organiziranosti kmetov:

- na osnovi družbenopolitičnih dokumentov (zlasti zakona o združenem delu,)
- na osnovi ekonomskih izhodišč (npr. z vidika večje in učinkovitejše poslovnosti, boljšega nastopa na trgu, večje strokovne učinkovitosti, racionalizacije naložb, z vidika racionalizacije stroškov, odločanja ipd.).

8.2.2.3. Predvidevanje nadaljnjega razvoja na področju samoupravne organiziranosti kmetov

- a) Smernice in predlogi za povezovanje združnih organizacij v AŽ kompleks
- b) Smernice in predlogi za izboljšanje notranje organizacijske strukture združnih organizacij,
- c) Smernice in predlogi za razvoj odnosov v kooperacijski proizvodnji (novi modeli odnosov in strategije razvoja združevanja dela, sredstev in zemlje)
- d) Smernice in predlogi za povezovanje kmetov v kmečke (oziroma proizvodne) skupnosti.

9. UKREPI ZA IZVEDBO PROJEKTA, PRIKAZ POTREBNIH MATERIALNIH IN DRUGIH BILANC TER ZAKLJUČKI

Raziskovalna inštitucija: VAŠ, ECM.

9.1. Dispozicija subprojekta

9.1.1. Bilance in input-output tabele

9.1.1.1. Fizični obseg proizvodnje po važnejših kmetijskih pridelkih

9.1.1.2. Vrednostni prikaz fizičnega obsega proizvodnje

9.1.1.3. Bilanca tržne proizvodnje:

a) preskrba domačega tržišča:

- prehrambena industrija

= oskrba mest in potrošnikov

b) bilanca izvoza.

9.1.1.4. Bilanca reprodukcijskega materiala:

a) semena,

b) umetnih gnojil,

c) zaščitnih sredstev,

d) goriva in maziva

e) rezervnih delov.

9.1.1.5. Krmna bilanca

9.1.1.6. Kmetijska mehanizacija

9.1.1.7. Uvozna bilanca:

a) reprodukcijski material

b) ostalo

Osnova za predvidene bilance bodo:

- subprojekt 1 in 4 ter deloma še ostali subprojekti. Citirana projekta

bosta prikazala možnosti koriščenja zemljiških fondov in njihovo

izvrednotenje, kakor tudi izvrednotenje še ostalih obstoječih potencialov.

9.1.2. Kadrovske potrebe

9.1.2.1. Družbeni sektor

9.1.2.2. Zasebni sektor vključen v raznih povezovalnih in dohodkovnih oblikah v združeno delo.

- 9.1.2.3. Izobraževanje kadrov
- 9.1.3. Raziskovalno delo in pospeševalna služba
- 9.1.4. Stabilizacijski činitelji
 - 9.1.4.1. Preprečevanje in obvladanje cikličnih gibanj kmetijske proizvodnje
 - 9.1.4.2. Kolektivno kmečko zavarovanje in solidarnost
 - 9.1.4.3. Obvladovanje tržišča s kmetijskimi pridelki in vključevanje tržnih rezerv (moka, meso, olje, sladkor itd)
 - 9.1.4.4. Kompenzacije
- 9.1.5. Eksogeni in endogeni dejavniki
 - 9.1.5.1. Eksogeni:
 - zunanji činitelji, ki so prisotni in ki delujejo na proizvodnjo, predelavo in tržišče
 - 9.1.5.2. Endogeni:
 - notranji činitelji, predvsem pa skrb in briga za kvalitetne dejavnike poslovanja (proizvodnost dela, organizacija dela, stroški itd.).

P R E G L E D

strokovnih nosilcev subprojektov in tem ter možnih sodelavcev za posamezne subprojekte

Seznam je sestavljen v skladu s sklepi 2. seje Projektnega sveta glede združevanja posameznih vsebinsko tesneje povezanih subprojektov in osvojenega načela, da naj bo za vsak odgovorna ena od vključenih raziskovalnih institucij in na podlagi prispelih predlogov strokovnih sodelavcev.

Prvo imenovani pri posameznem subprojektu oz. temi je predviden kot strokovni nosilec za subprojekt oz. temo:

RAZISKOVALNI RAZVOJNI PROJEKT " TEMELJI RAZVOJA AGROŽIVILSTVA V SV SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1978-1990 "

Strokovni nosilec: VIŠJA AGRONOMSKA ŠOLA MARIBOR
MIKLUŠ Ivo, dipl.ing.agr., direktor

1. KMETIJSKI PROSTOR SV SLOVENIJE

1.1. Pridobivanje in usposabljanje kmetijskih zemljišč za intenzivno proizvodnjo ter večanje družbenega sektorja

MIKLUŠ Ivo, dipl.ing.agr., VAŠ,
SLAVIČ Tone, ing., KZ Križevci - Ljutomer,
ŠROK Dušan, dipl.ing.agr., Kmetijski zavod Maribor,
MIŠIČ Drago, dipl.ing., VGP Maribor,
HERMAN Viktor, dipl.ing.agr., ZVS Slovenije,
dr. MATIČIČ Brane, BTF Ljubljana,
dr. BAUMAN Štefan, AK Maribor,
HORVAT Mirko, dipl.ing.agr., ABC DO KG Rakičan,
VREČKO Vladimir, dipl.vet., KZS Ptuj,
dr. BELEC Borut, IGU (PA Maribor).

1.2. Zagotavljanje kmetijskih površin in proizvodnja sladkorne pese za tovarno sladkorja v Ormožu

mag. ŠTEFANČIČ Vinko, Tovarna sladkorja Ormož,
ŠTARKL Milan, dipl.ing.agr., KK Ptuj,
ORTHABER Ludvik, dipl.ing.agr., AK Maribor,
BOSNIČ Dragan, dipl.ing.agr., ABC - ŽVZ M. Sobota,
MIKLAVC Jože, dipl.ing.agr., Kmetijski zavod Maribor,
dr. ŠPANRING Jože, BTF Ljubljana,
BREČKO Jože, ing., KK Slov. Bistrica,
ŠUMAN Andrej, ing., AK Lenart,

2. PREBIVALSTVO IN ZAPOSLENOST

dr. KLEMENČIČ Vladimir, IGU Ljubljana,
REUS Nuša, dipl. oec., EC Maribor,
POŽAR Branko, dipl. oec., EC Maribor,
KOREN Milan, dipl. oec., KZ Križevci - Ljutomer,
TETIČKOVIČ Franc, dipl. oec., KK Ptuj,
KERIC Vladimir, dipl. oec., Zavod za ekonomiko in urbanizem, M. Sabota,
OLAS Ludvik, IGU Ljubljana,
GOSAR Anton, IGU Ljubljana,
mag. TOŠ Niko,
dr. BRAČIČ Vladimir - IGU, PA Maribor,
FIRM Tone, Skupnost za zaposlovanje, Maribor,
ŠONAJA Franc, Skupnost za zaposlovanje, M. Sabota,
MISLEJ Vojko, dipl. oec., TIMA Maribor.

3. HITREJŠI RAZVOJ MANJ RAZVITIH IN OBMEJNIH OBMOČIJ SV SLOVENIJE

VUJEC Peter, dipl. oec., GZ Slovenije,
MARINIČ Stane, dipl. oec., ECM - IREL Ljubljana,
SLAMNJAK Emil, dipl. oec., SO Maribor,
POŽAR Branko, dipl. oec., EC Maribor,
ZORKO Edo, dipl. oec., SO Lenart,
KUČAN Janez, dipl. oec., SO. M. Sabota,
dr. KLEMENČIČ Vladimir, IGU Ljubljana,
KNEŽEVIČ Zvonka, dipl. ing. gozd., SO Ptuj,
dr. BELEC Borut, IGU - PA Maribor,
KOKOL Marina, dipl. oec., TIMA Maribor,
SEVER Franc, SZDL Maribor,
IVANC Ladislav, dipl. vet., SO Lendava,
predstavniki SO Ljutomer
predstavniki SO Ormož.

4. IZVREDNOTENJE PRIRODNIH VIROV IZ VIDIKA NADALJNIH PROIZVODNJIH USMERITEV IN OPTIMALNIH REŠITEV

4.1. Kmetijska proizvodnja

dr. CIZEJ Dolfe, VAŠ Maribor,

4.1.1. Poljedelstvo

Žita, okopavine, krmne rastline, industrijske rastline, skladiščenje in
industrijska predelava (mlini, oljarne, sladkarna tovarna in drugo)

ŠILC Jože, dipl. ing. agr., KIS Ljubljana,
SKLEDAR Franc, dipl. ing. agr., ABC DO KG Rakičan,
dr. ŠPANRING Jože, BTF Ljubljana,
BEDRAČ Janko, KK Ptuj,
ORTHABER Ludvik, dipl. ing. agr., AK Maribor,

MIKLAVC Jože, dipl.ing.agr., Kmetijski zavod Maribor,
RAJH Ida, dipl.ing.agr., TIMA - Intes Maribor,
dr. KERT Božidar, IGU Ljubljana,
dr. KOROŠEC Jože, BTF Ljubljana,
TURNŠEK F., ing. Oljarna Slov. Bistrica.

4.1.2. Živalska proizvodnja in predelava

(mésna, mlekarska industrija, predelava stranskih proizvodov,
industrija živalske kime)

dr. CIZEJ Dolfe, VAŠ Maribor,
VOLJČ Brane, dipl.ing.agr. KK Ptuj,
dr. LEDINEK Miha, ZVZ Ptuj,
BRGLEZ Slavko, in g., MK "Perutnina" Ptuj,
mag. ZORKO Nada, VAŠ Maribor,
dr. SLAVIČ Lojze, ABC ŽVZ M.Sabota,
mag. ERJAVEC Milan, ABC - ŽVZ M.Sabota,
mag. APŠNER Vinko, ABC - DO Mesna industrija M.Sabota,
ZORC Anton, dipl.ing.agr., Živinorejska poslovna skupnost. Lj.,
ŠUMAN Franc, ing. TIMA - ZMI Košaki,
BELEC Miha, dipl.ing.agr. - Mešalnica Ljutomer,
BRGLEZ Marjan, ing. KK Ptuj,
dr. VERBIČ Janez, KIS Ljubljana,
GORŠČ Franc, dipl.ing.agr. KIS Ljubljana,
ČEPIN Slavko, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana,
KAMENIK Vojko, dipl.vet., TIMA - KK Slov.Bistrica,
PUČKO Franc, dipl.ing.agr., KZ Zadružnik Maribor,
STERŽAJ Miro, Mitro Maribor, TOZD Ljutomer,
dr. POLANEC Lujó, VAŠ Maribor,
PIRŠ Jakob, dipl.œec., Mitro Maribor,
VREČER Janez, dipl.ing.agr., KK Ptuj,
DESKOVIČ Ljubomir, dipl.ing.agr., ABC - TIMA M.Sabota,
ŽUMEC Oto, dipl.ing., Mitro Maribor, TOZD Ljutomer,
RAK Ivo, ing., KK Slov. Bistrica,
POGLAJEN Marija, ing. KZ Zadružnik Maribor,
HAFNER Milan, dipl.ing. agr. ŽPS Ljubljana,
mag. GLOGOVŠEK Jože, EC Maribor,
PAJENK Romana, dipl.œec., ECM,
KUHAR Stanislav, dipl.œec., ECM,

4.1.3. Proizvodnja in predelava grozdja ter vina in stranskih proizvodov

dr. COLNARIČ Jože, VAŠ Maribor,
ŠKVARČ Tone, dipl.ing.agr. VG Kapela,
KOVAČ Jure, dipl.ing.agr., AK Maribor,
GONC Jani, ing., KK Ptuj,

BELOGLAVEC Boris, dipl.ing.agr. Kmetijski zavod Maribor,
ŽLICAR Franc, ing. Slovin-Ljutomer,
KRANJIC Milko, dipl.ing.agr., ABC Pomurka,
TRSTENJAK Milko, dipl.ing.agr. Vinag Maribor,
VIHER Ivan, ing. Slovin - Ormož,
ISTENIČ Janez, Slovin - Ljubljana,
JESENEK Jožica, KK Slov. Bistrica,
PLAVEC Franc, ing., KK Radgona,
mag. ZAFOŠNIK Tone, KIS Ljubljana,
ROŽMAN Boris, ing., KZ Zadrūžnik.

4.1.4. Proizvodnja in predelava sadja ter jagodičevje

KRAVOS Saša, dipl.ing.agr., VAŠ Maribor,
KRANJIC Milko, dipl.ing.agr., ABC Pomurka,
mag. ZUPAN Marjan, AK Maribor,
LOMBERGAR France, dipl.ing.agr., Kmetijski zavod Maribor,
PRESEČKI Branko, dipl.ing.agr., KK Ptuj,
MLAKAR Jurij, KK Ptuj,
ŠATLER Terezija, dipl.ing., TIMA- TALIS Maribor,
MAKOTER R.ing., Slovenija Sadje- Hladilnica Bohova,
DOLINŠEK Janez, KZ Selnica,

4.1.5. Proizvodnja semen

NEMEC Štefan, ing., Semenarna-Ljubljana-Maribor,
PODJAVORŠEK Lojze, dipl.ing.agr., KZ Zadrūžnik Maribor,
SKLEDAR Marija, dipl.ing.agr., KSŠ Rakičan,
PLANINC Franc, KK Ptuj, DE Starše,
BANKO Viktor, KZ Panonka, M.Sabota,
ŠIFTAR Aleksander, dipl.ing.agr., Vrtnarstvo, M.Sabota,
ŠTABUC Lojze, AK Maribor.

4.1.6. Proizvodnja in predelava vrtnin

ŠTALCER Jurij, dipl.ing.agr., KK Ptuj, TOZD Petovica,
TURIN Ljubo, dipl.ing., KK Ptuj,
BAUMAN Slavko, KZ Zadrūžnik Maribor,
ČERNE Mihada, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana,
predstavnik ABC Pomurka,
predstavnik Emona Ljutomer

4.1.7. Zdravilna zelišča in gozdni sadeži

HABJANIČ Martin, ing., "Droga" Središče,
ČEPLAK Janez, dipl.ing.agr., "Emona" Ljutomer,
predstavnik ABC, Pomurka.

4.1.8 Vključevanje v domače in zunanje tržišče ter preskrba večjih potrošnih centrov (plasman)

mag. KOLAR Tone, TIMA Maribor,
DOLINŠEK Vlado, dipl.ing. agr., SO Maribor,
PFEIFER Vlado, dipl.oec., ABC Pomurka,
KRAŠOVEC Vekoslava, dipl.oec., TIMA- TMI Košaki,
BRGLEZ Marjan, ing. KK Ptuj,
MATJAŠEC Jože, dipl.ing.agr., ABC Pomurka,
DROZG Valter, dipl.oec., TIMA Maribor,
ANTONČIČ Lajze, dipl.oec. TIMA Maribor,
BRGLEZ Slavko, ing., MK"Perutnina" Ptuj,
ZUPANČIČ Janez, Merkat, TOZD Panonija Ptuj.

5. OSKRBA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO IN REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM (GNOJILA, SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN)

5.1. Kmetijska mehanizacija

dr. NOVAK Milan, VAŠ Maribor,
MATJAŠEC Jože, dipl.ing.agr. ABC Pomurka,
FIDLER Slavko, dipl.ing.agr. PKSŠ Maribor,
HORVAT Tone, dipl.ing.agr. PKSŠ Maribor,
mag. MIKLIČ Zvone, KIS Ljubljana,
mag. KAŠTRUN Anton, Agrotehnika, Ljubljana,

5.1. Gnojila, zaščitna sredstva

mag. SIMONIČ Tone, KEMA Maribor,
BRANDNER Matjaž, dipl.ing.kem. KEMA Maribor,
VRATERIČ Franc, dipl.ing. agr. KZ Panonka, M. Sobota,
TOMANIČ Franc, dipl.oec., TP Izbira -Ptuj,
KOLAR Inge, dipl.oec., TIMA Maribor,
TOPLAK Franc, dipl.ing.agr., Agrotehnika Maribor,

6. UČINKOVITEJŠE IZKORIŠČANJE IN OPLEMENITENJE ODPADNIH SUROVIN

ANDREČ Karel, dipling. kem. Ljubljana,
TUMPEJ Vlado, dipl.ing.agr., ŽVZ Ptuj,
KAPUN Anton, dipl.vet., Mešalnica krmil Ljutomer,
ČEPIN Slavko, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana,
VIDOVIČ M., ing.Center poklicnih šol. M. Sobota,
KNEZ Zvonko, AK Maribor,
predstavniki ABC Pomurka.

7. NALOŽBE ZA PROIZVODNE IN DRUGE POTREBE IN ALOKACIJA NALOŽB

LANŠČAK Janez, dipl. oec., LB Temeljna Pomurska banka,
mag. GLOGOVŠEK Jože, EC Maribor,
ŠKRABAN Lado, KŽRS Ljubljana,
OBAL Ivan, dipl. oec., ABC Pomurka,
NOLDE Danica, dipl. oec., TIMA Maribor,
REŽONJA Štefan, dipl. oec., LB Temeljna Pomurska banka,
MIKLUŠ Dašica, dipl. ing. agr., LB Kreditna banka Maribor,
SLAMNJAK Emil, dipl. oec., SO Maribor,
PODOBNIK Francka, dipl. oec., LB Ljubljana,
ČARMAN Jožica, dipl. oec., SO Ptuj,
URANKER Ciril, TIMA Maribor,
KEREC Vlado, dipl. oec., Zavod za ekonomiko, M. Sabota,

8. ORGANIZIRANOST AGROŽIVILSKEGA KOMPLEKSA SV SLOVENIJE

8.1. Organiziranje skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje proizvodnih, živilsko predelovalnih, trgovinskih in drugih zainteresiranih OZD iz območja SV Slovenije

PEČE Ljubo, dipl. iur., TIMA Maribor,
mag. GLOGOVŠEK Jože, ECM Maribor,
ŠPRAH Danilo, dipl. ing. agr., GZS MO za Podravje,
HAJDINJAK Štefan, dipl. oec., ABC Pomurka,
PERHAVEC Edvard, dipl. ing. agr., SO Murska Sabota,
GORJUP Branko, dipl. pol., KK Ptuj,
DOLINŠEK Vlado, dipl. ing. agr., SO Maribor,
VOGRINČIČ Lojze, dipl. ing. agr., SO G. Radgona,
MATVOS F., ing. KK Radgona,
PAJENK Romana, dipl. oec., EC Maribor,
JURKAR Stanislav, dipl. oec., ECM
RUDOLF Dragica, dipl. iur., ECM
STEINBUCHER Bojan, dipl. oec., TIMA - TALIS Maribor,
REJC Henrik, Slovin Ljubljana,
predstavnik MS ZSS Maribor,
predstavnik MS ZSS M. Sabota.

8.2. Samoupravna organiziranost kmetov in njihovo povezovanje v sistem samoupravnega združevanja dela ter možnosti večje kmetijsko blagovne proizvodnje.

dr. ŠTERN Vilko, KIS Ljubljana,
GLUŠIČ Miran, ing. KK Ptuj,
ANTOLIČ Štefan, dipl. ing. agr., KZ Panonka M. Sabota,
ROŽMAN Boris, ing. KZ Zadrugnik Maribor,

MENCIGAR Franc, ing., KZ Lenart,
SLAVIČ Janko, dipl.ing.agr., KZ Radgona,
KOVAČIČ Matija, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana,
GLIHA Slavko, dipl.ing.agr., KIS Ljubljana,
predstavnik MS SZDL Maribor,
predstavnik MS SZDL M.Sobota,
predstavnik Zadrुžne zveze Slovenije.

9. UKREPI ZA IZVEDBO PROJEKTA, PRIKAZ POTREBNIH MATERIALNIH IN DRUGIH BILANC TER ZAKLJUČKI

VUJEC Peter, dipl.oec., GZ Slovenije,
MIKLUŠ Ivo, dipl.ing.agr., VAŠ Maribor,
dr. KLEMENČIČ Vladimir, IGU Ljubljana,
dr. STERN Vilko, KIS Ljubljana,
prof. TURK Rudolf, Ljubljana,
SLAMNJAK Emil, SO Maribor,
mag. GLOGOVŠEK Jože, ECM Maribor,
dr. CIZEJ Dolfe, VAŠ Maribor,
dr. VRABL Stojan, VAŠ Maribor,
SEVE R Zoltan, dipl.ing.agr., SO M.Sobota,
BERDEN Martin, dipl.oec. MK Perutnina Ptuj,
LANŠČAK Janez, dipl.oec., LB Temeljna pomurska banka,
PEČE Ljubo, dipl.iur., TIMA Maribor,
mag. KOLAR Tone, TIMA Maribor,
SALAVEC Dragan, dipl.oec., ABC Pomurka,
GORJUP Branko, dipl.pol., KK Ptuj,
RATEK Matija, Slovin - Ormož.

Na podlagi predhodnih dogovorov, že opravljenih razprav in predlogov zainteresiranih OZD bodo pri izvedbi posameznih subprojektov in raziskovalnih tem tudi sodelovali kot strokovni sodelavci, eksperti in konzultanti strokovnjaki:

- Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani,
- Pedagoške akademije Univerze v Mariboru,
- Gospodarske zbornice Slovenije - strokovne službe za samoupravna vprašanja, razširjene reprodukcije in plana, kmetijstvu in živilske industrije, manj razvita in obmejna območja,
- Republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Zadrुžne zveze Slovenije,
- Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani,
- Kmetijskih zemljiških skupnosti občin SV Slovenije,
- Zavoda SRS za družbeno planiranje,
- Poslovne skupnosti za živilsko industrijo.